

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

NİSAN - MAYIS 1991

Sayı : 257

- ✓ İŞİMİZİ ELİMİZDEN ALANLARA KARŞI,
- ✓ EKMEĞİMİZİ KÜÇÜLTENLERE KARŞI
- ✓ YASAKLARA ve BÜTÜN HAKSIZLIKLARA KARŞI..

MÜCADELEMİZ SÜRECEK..

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

NİSAN - MAYIS
1991
SAYI : 257

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAYIN YÖNETMENİ:
MUSTAFA BAŞOĞLU

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24
Fax : 133 68 09

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

TİSAMAT BASIM SANAYİİ
TEL : 118 10 19 — ANKARA

BASKI TARİHİ : 27.5.1991

YILIN İLK MİTINGİ BURSA'DA

**TÜRK-İŞ, 2 HAZİRAN PAZAR GÜNÜ
BÜYÜK BİR MİTING YAPACAK**

Türk-İş Yönetim ve Başkanlar Kurulu, son günlerde sendikalara, işçi hak ve özgürlüklerine karşı yoğunlaşan saldırılarla, tıkanan kamu kesimi toplu sözleşme görüşmelerinin yarattığı olumsuzluğu protesto amacıyla 2 Haziran Pazar günü Bursa'da miting yapılmasını kararlaştırdı.

Çevre illerden de işçilerin katılımı beklenen mitingle ilgili olarak Türk-İş Genel Başkanlığından üye sendikalara çıkarılan yazıda; siyasal iktidarın beceriksiz ekonomik politikasının faturasının işçi hareketine çıkarılmak istenmesine de dikkat çekildi ve mitinge en geniş şekilde katılım sağlanması istendi.

Mitingde, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**'m çeşitli konularda Türk-İş topluluğunun görüşlerini açıklayacağı bildirildi.

İçindekiler

1 İŞTEN ÇIKARMALARA SON VERİLMEZSE
ÇALIŞMA BARIŞI KORUNMAZ.

4 ALİTERİNİN ULUSAL DEĞİL,
EVRENSEL DEĞERİ VARDIR..

8 1 MAYIS NEDİR?

12 DIŞ İLİŞKİLER

16 KOORDİNASYON KOMİSYONU
TOPLANTISI.

20 TOÇOĞLU : "SÖZLEŞME İÇİN
UMUT İŞİĞİ GÖRMÜYÖRÜM."

24 İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ
HAFTASI.

27 CAM İŞÇİSİNİN GREVİ

32 ZİYARETLER

35 SENDİKALARDAN HABERLER

38 İŞÇİ SAĞLIĞI

41 GENE 1992 ve SONRASI EMEKLİLİK

44 İŞGÖREN

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

“İŞTEN ÇIKARMALARA SON VERİLMEZSE ÇALIŞMA BARIŞI KORUNAMAZ..”

İşsizlik ve sefalet, sosyal patlamanın kıvılcımıdır..

★ Son günlerdeki işçi çıkarmalar konusuna dikkat çekilen bildiride TÜRK-İŞ bu gidişten kaygı duymaktadır” denildi..

★ Erken genel seçimin ciddiyetle düşünülmesi gerektiği ifade edilen açıklamada “böyle bir siyasal iktidarı bu millet daha fazla çekemez” denildi..

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, işten çıkarmaların durmaması halinde çalışma barışının daha fazla korumamayacağını açıkladı.

Aylardanberi değişik işkollarında onbinlerce işçinin işten çıkarıldığını, mevcut işçiler işten atılırken, istihdam yaratmaya yönelik göstermelik toplantılar düzenlendiğini öne süren **TÜRK-İŞ** Yönetim Kurulu, “İşsizlik ve sefalet sosyal patlamanın kıvılcımıdır” dedi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu 17 Mayıs günü yayınladığı bildirisinde şu görüşler yer aldı:

“Türk halkı acımasız bir yönetimin, fakiri sevmediğini açıkça söyleyen bir kadronun bir yandan zam üstüne zam furçası, öbür yandan işten çıkarmalarla sürdürdüğü ağır bir saldırı ile karşı karşıyadır.

Devlet, Anayasa’da belirlenen görevlerini, sosyal adaleti sağlama sorumluluğunu bir kenara itmiş, parti kongreleriyle, yurt dışı gezileriyle, teşvik kredileriyle uğraşır hale gelmiştir.

TÜRK-İŞ BU GİDİŞTEN KAYGILI..

TÜRK-İŞ bu gidişten derin kaygı duymaktadır.

Son aylarda değişik işkollarında işçi çıkarmaları büyük boyutlara ulaşırken, Devletin en yüce makamlarında oturanlar işletmelerin kapatılmasından, KİT’lerin elden çıkarılmasından söz’etmektedirler.

Türk insanının sorunu pahalılıktır, yoksulluktur, sefalettir, işten çıkarmalardır. Siyasal iktidarın sorunu ise sadece ve sadece ANAP genel kuruludur, kimin parti başkanı olacağıdır.

Böyle bir siyasal iktidarı bu millet daha fazla çekemez.

DEBDEBE İÇİNDE MASAL ALEMİNDE YAŞAYANLAR

Bir yandan debdebe içinde ve masal aleminde yaşayan bir avuç azınlık, öte yandan işsizliğe itilmiş, açlıkla mücadele eden milyonlar. Böyle bir sosyal yapının

uzun süre korunabilmesinin mümkün olmadığı açıktır.

İşsizlik ve sefalet sosyal patlamanın kıvılcımıdır. Bütün ülkelerde bu böyle olmuştur.

TÜRK-İŞ uyarı görevini geçmişte de yerine getirmiş, bugün de getirmekte, yarında getirecektir. Bu uyarılar, vatanseverliğinin bir gereği olmaktadır.

Şimdi de açıkça uyarıyoruz. İşten çıkarmalara son verilmezse, çalışma barışının korunması mümkün değildir.

Mevcut işçiler işten çıkarılırken, ‘İstihdam Yaratma’ya yönelik göstermelik toplantılarla sorun çözümlenemez.

Toplumsal tüm kesimlerinin duygularına tercüman olduğuna inanan **TÜRK-İŞ**, acil önlemler alınmasını ilgililerden önemle istemekte ve beklemektedir.

Siyasal iktidar, bir yandan bu önlemleri alırken, kendisini ve halkımızı kurtarabilmenin yollarını da aramalı, erken seçim konusunun bir kez daha ciddiyetle düşünmelidir.”

BASIN TOPLANTISI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı
YILMAZ kaygılarını
dile getirdi..

YILMAZ : 'Benim kimseden korkum yok' DEMEKLE BİR YERE VARILAMAZ..

★ Genel Başkan Şevket YILMAZ, açıklamasında Cumhurbaşkanı Özal'ın KİT'ler konusundaki tavrını eleştirdi ve "Özal konuşmalarıyla özel sektöre talimat ve tavsiyelerde bulunuyor" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın her toplu sözleşmede ve grevde sendikacıları tehdit etmesinin, işletmelerin kapatılacağını söylemesinin, kesimler karşısındaki tarafsız kalma ilkesiyle bağdaşamayacağını söyledi. Yılmaz, "Tehditlerle ikide bir 'Benim kimseden korkum yok' demekle bir yere varılmaz. Hele bütün bunlardan bizim korkacağımızı düşünmek büyük hata olur" dedi.

Genel Başkan Şevket Yılmaz 25 Nisan günü düzenlediği basın toplantısına merkezi Ankara'da bulunan sendikaların başkanları ile şube başkanları katıldı. Toplantıda Cumhurbaşkanı Özal'ın sözlerini eleştiren Yılmaz, 1980 yılı 12 Eylül'ünden itibaren önceleri askeri yönetimin, daha sonra ise Özal'ın izlediği değişmez politikanın

sendikacıları kamuoyunda karalamak, işçi haklarını 12 Eylül öncesi dönemin başlıca sebebi göstermek olduğunu bildirdi. Özal'ın konuşmasında yine aynı temayı işlediğini ifade eden Yılmaz, şöyle konuştu:

"Sayın Cumhurbaşkanı'nın artık alışılan ve kanıksanan bu tehditlerinin 600 bin kamu kesimi işçisinin toplu sözleşmelerinin yenilenmesi aşamasında yapılmış olması elbette bir tesadüf değildir. Bilerek kamu işveren sendikalarına, giderek de özel sektöre talimat ve tavsiyede bulunmaktadır. Sözleşmelerinin tıkanmasına ve uyuşmazlıkların peşpeşe gelmesine yolaçacak bu konuşmayı yapan Cumhurbaşkanı, sendikaların yasal haklarını kullanma durumunda kalacaklarını bile bile bir de grevden yakınabilmektedir."

Yılmaz, 12 Eylül öncesinin anarşi ve teröründe Türk işçilerinin ve sendikalarının herhangi bir payı olmadığını söylerken, Özal'ın "Ben fakiri değil, zengini severim" diyerek duygularını açığa vurduğunu belirtti. "Açım diyenleri mitine meydanlarında neden payladığını şimdi daha iyi anlıyoruz. Ancak sevgi konusunda kalp kalbe karşıdır demekle yetiniyoruz" dedi.

ASGARİ ÜCRETE YÜZDE 400 ZAM ALINSA NE OLUR?

Şevket Yılmaz konuşmasının daha sonraki bölümünde işçi ücretlerinin düşüklüğünden yakındı. Asgari ücretin net 250 bin lira olduğunu, bu ücrete yüzde 400 zam alınması halinde işçinin eline 1 milyon 250 bin lira geçeceğini bildiren Yılmaz, "4 kişilik bir işçi ailesinin

BALTA : "ÇALIŞANLARIN TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİ YASAKLARDAN KURTARILMALI.."

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA**, İstanbul'da düzenlenen Anayasa toplantısında yaptığı konuşmada, çalışma hayatını düzenleyen Anayasa maddeleri konusunda görüşlerini açıklayarak "bilhassa sendika özgürlüğü çerçevesinde, çalışanların temel hak ve hürriyetlerinin çağdaş standartta uygun asgari koşullardan söz edilebilmesi için bazı yasal güvencelerin sağlanması gerekmektedir. Oysa, mevcut Anayasamızda yer alan yasak ve sınırlamalar buna imkan vermemektedir" dedi.

Basın Konseyi ve Türk Parlamenterler Birliği tarafından 11 Nisan günü Şale Köşkü'nde düzenlenen sempozyumda konuşan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA**, TÜRK-İŞ'in Anayasa değişikliği konusunda öteden beri çalışması olduğunu, yürürlükteki temel yasalar ve uygulanan politikaları nedeniyle ülkemizde çalışma hayatının bir takım çıkmazlarla karşı karşıya bulunduğunu söyledi.

BALTA, TÜRK-İŞ olarak Anayasanın Dernek Kurma Özgürlüğüne ilişkin 33 ncü maddesi, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkına ilişkin 34 ncü maddesi Çalışma Hakkı ve Ödevi'ne ilişkin 49 ncü maddesi Sendika Kurma Hakkı'na ilişkin 51 nci maddesi Sendikal Faaliyete ilişkin 52 nci maddesi Toplu Sözleşme Hakkına ilişkin 53 ncü maddesi Grev Hakkına ilişkin 54 ncü maddesi Üyelikle Bağdaşmayan işler'e ilişkin 82 nci maddesi ve Kamu Hizmeti Görevlileri ile ilgili 128 nci maddeler konusunda görüşlerini açıklayarak, "yapılacak değişikliklerle işçi hak ve özgürlükleri

güvenceye alınması ile Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO'nun, çağdaş standart getiren ilke-

lerine ve sözleşmelerine uyum sağlanmış olacağını" bildirdi.

ICFTU 5. DÜNYA KADINLAR KONFERANSI KANADA'DA YAPILDI..

ICFTU 5 nci Kadınlar Konferansı 22-25 Nisan tarihinde Kanada'nın Ottawa kentinde yapıldı. 80 ülkeden 350'ye yakın delegenin izlediği "Başarıya Ulaşmak İçin Süregelen Mücadele Stratejileri ve Eşitlik" konulu konferansta, TÜRK-İŞ adına Kadınlar Bürosundan **Nilüfer GÖKÖZ** ile **BASİSEN** Ankara İç Anadolu Şube Başkanı **Yaşar SEYMAN** katıldılar.

Toplantıda, kadınların sorunları ele alınarak özellikle çalışan kadınların durumları ile ilgili tebliğler sunuldu. SEYMAN'ın Türkiye'deki kadının sorunlarıyla ilgili konuşma ilgi topladı.

mutfak masrafı 700 bin lirayı aşmışken, hangi vicdan, hangi insafla sendikacıları fazla ücret istemekle suçlayabilir" dedi. Yılmaz, Özal'a "Niçin işçi çıkarılmalarının sosyal bir tehlike olacağını söylemiyorsunuz? Onbinlerce belediye işçisi aylardır ücret alamıyorken neden susuyorsunuz?" diye sordu ve şunları söyledi:

"Bir Cumhurbaşkanı'nın her toplu sözleşmede, her grevde kalkıp sendi-

kacıları tehdit etmesinin, işletmelerin kapatılacağı tehdidinde bulunmasının, kesimler karşısındaki tarafsız kalma ilkesiyle bağdaşmayacağı açıktır. İlginç, Sayın Başbakan da aynı gün ve belki de toplu sözleşmelerle ilgili şikayette bulunmaktadır. Türk-İş topluluğu, ülkenin gerek ekonomik, gerekse sosyal yapısında zaman zaman ortaya çıkan olumsuzlukların sorumluluğunu taşıyamakta, aksine uyarı görevini her vesile

ile yapmaktadır. Bunu anlamamakta ısrarlı ve kararlı olanlar ne derlerse desinler TRT'yi kullanarak kamuoyuna ne kadar yarıltmaya çalışırlarsa çalışanlar, politikalarımızı hiçbir baskı ve tehdide kulak asmadan yetkili kurullarımızla biz belirleriz. Tehditlerle, ikide bir 'Benim kimseden korkum yok' demekle bir yere varılamaz. Hele bütün bunlardan bizim korkacağımızı düşünmek büyük hata olur."

1 MAYIS günü TÜRK-İŞ Genel Merkez Salonu'nda yapılan toplantıda Yönetim Kurulu üyeleri, başkanlık kürsüsünde.

1 MAYIS, İŞÇİLERİN BİRLİK, DAYANIŞMA ve MÜCADELE GÜNÜ

1 MAYIS ' BİRLİK VE DAYANIŞMA GÜNÜ'NDE KONUŞAN TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI ŞEVKET YILMAZ :

"ALINTERİNİN ULUSAL DEĞİL, EVRENSEL DEĞERİ VARDIR.."

YILMAZ, birlik, dayanışma ve mücadelenin önemini vurguladı..

• YILMAZ : "Biz dünyada sadece her türlü üretimin sahibi değil. Aynı zamanda sevgi ve barışın da kaynağı olduğumuzu her vesile gösterdik. Göstermeye devam edeceğiz."

1 MAYIS Birlik ve Dayanışma Günü, TÜRK-İŞ'te düzenlenen toplantı ile kutlandı.

Birlik ve dayanışmanın önemini anlattığı toplantıda, TÜRK-İŞ Yönetim ve Başkanlar Kurulu tarafından hazırlanan

• TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen törende "1 Mayıs Bildirisi" TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI tarafından okundu.

"1 MAYIS Bildirisi" okundu, Genel Başkan Şevket YILMAZ bir konuşma yaptı. TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI'nın okuduğu "1 MAYIS BİLDİRİSİ"nden sonra Genel Başkan Şevket YILMAZ 1 Mayıs'ın önemini anlattı.

Toplantıya Ankara'da Genel Merkezi bulunan sendika başkanları ve yönetim kurulu üyeleri katıldı.

➡ **TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ndeki toplantı** saat 10.00'da başladı. 1 Mayıs'ı kutlama toplantısına Ankara'da merkezi bulunan sendikaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile birlikte şube yöneticileri katıldı.

Toplantı sırasında Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)'nun 1 Mayıs dolayısıyla yayınladığı bildirisi salonunda bulunanlara dağıtıldı.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Orhan BALTA'nın takdim ve saygı duruşundan sonra kürsüye gelen **TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ "Bugün; dünya işçilerinin milliyet, din, dil, ırk ve renk ayrımı gözetmeksizin 'Birlik ve Dayanışma' içinde olduklarının bir kez daha haykırdıkları gündür"** diyerek başladığı konuşmasında şunları söyledi:

"Bugün; herkese **EKMEK**, tüm dünyaya **BARIŞ**, tüm insanlığın **ÖZGÜRLÜK** içinde yaşamasını ve mutluluğunu isteyen işçilerin, sevgiyle yoğurulmuş mesajının bir kez daha ilgililere duyurulduğu gündür.

TÜRK-İŞ Yönetim ve Başkanlar Kurulunun hazırladığı, biraz önce sizlere okunan bildiride de ifade edildiği gibi; alınterinin ulusal değil, evrensel değeridir.

Dünyanın neresinde olursa olsun, her türlü eserin sahibi olan, alnteri ile insanlığın mutluluk ve refahının temel taşı olan bütün işçiler bizim kardeşimizdir.

Kuşkusuz ki; kardeşlik duygularımızı sadece dünya işçileriyle paylaşmıyoruz.

İnsan sevgisiyle dolu, insanlığın mutluluğu için çalışan, alnterine saygı gösteren, kavgayı değil barışı hedef alan, yoksulluğu değil refahı isteyen, insan hak ve özgürlüklerine saygı duyan, diktatörlüğü değil gerçek demokrasi isteyen herkes bizim kardeşimizdir.

Biz dünyada sadece her türlü üretimin sahibi değil, aynı zamanda sevgi ve barışın da kaynağı olduğumuzu her vesile ile gösterdik. Göstermeye devam edeceğiz.

İnsanlığın birbirin yok'etmeye çalıştığı sıcak savaşlara ilk karşı çıkan kuruluşlar gerek ülkemizde, gerekse uluslararası alanda daima işçi kuruluşları olmuştur.

Ülke sorunlarının çözülmesini, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işler hale gelmesini isteyen kuruluşların başında da işçilerin temsil edildiği sendikalar gelmektedir.

Bütün bu iyiniyetli çabaların, insan sevgisine dayalı girişimlerin, ülke çıkarlarına sahip çıkılmasının karşılığını takdir yerine tehdit ve artan baskılar olarak gördüğümüzde; dinamik yapımızdan kaynaklanan gücümüzü kullanmamız da işçilik onurunun vazgeçilmez gereği olmaktadır.

1 MAYIS'I AMACINDAN SAPTIRMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR

1 Mayıs'ları amacından saptırmak, sevgi ve dayanışma gününü bombalarla, saldırılarla, kısaca terörle anmak mümkün değildir.

Bir tarafta insanlığın mutluluğunu isteyen dünya işçileri, öte tarafta güya işçiler adına uygulanan terör olayları. Bunların işçi hareketiyle uzaktan dahi ilgisi yoktur.

Özellikle siyasal iktidar ve devletin yönetim kademelerinde bulunup, sendikacıları karalamayı gelenek haline getiren, ekonomik ve sosyal alandaki başarısızlıklarını işçi hareketine yıkmaya çalışanların yoğun olduğu ülkemizde, bu terör olaylarının en büyük zararı bize getirdiğini kabul etmek zorundayız.

Hele bizim adımıza, işçi hak ve özgürlükleri adına silaha sarılınmasını, bombalarla eylemler düzenlenmesini asla kabul edemeyiz.

Demokratik yollardan verilecek mücadelede, her türlü silâhtan daha etkili olan üretim gücümüzün bize yeteceğini önemle belirtmek isterim.

EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜK... TÜRK-İŞ'İN 3 TEMEL ÖĞESİ...

TÜRK-İŞ, kuruluşundan bugüne kadar, belli kesimlere şirin görünmek için inançlarının aksine davranan bazı kuruluşların tam zıttı bir politika izlemiştir.

Bu politika; işçi hak ve özgürlükleri için, barış ve huzurun yerleşmesi için, işçilerimizin insanca yaşayacak gelir düzeyine kavuşabilmesi için, tüm çalışanların sendikalaşma hakkına kavuşmaları için, insanlığı

Türkiye'de gelen ICEF Genel Sekreter Yardımcısı da 1 MAYIS 1991'günü TÜRK-İŞ'teydi.

1 MAYIS
bildirisini,
BAMYACI
okudu.

yüzkarası olan işkence ve baskıların sona ermesi, kısaca Türk ulusunun mutluluğu için izlenen bir politikadır.

Üç kelime ile **EKMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK** olarak tanımladığımız bu politikadan ne dün, ne bugün, ne de yarın taviz vermemiz mümkündür.

Ulusal düzeydeki sorunlarımıza baktığımızda; önümüzde mücadele dolu günlerin bizi beklediği açıktır. Ancak; bu mücadele kurallarına uygun şekilde yürütülecektir.

Amaç 1 Mayıs'ı kutlamaksa, bunun çeşitli yöntemleri vardır. Ama hiçbir kutlama hareketi çeşitli prim toplama hesaplarıyla işçiler adına ve işçilerin zarar görmesi pahasına yapılamaz.

Bir kutlamanın sokakta yapılmasının ayır, salonda yapılmasının ayrı değeri olmaz. Şayet amaç samimiyete dayanıyorsa, tahriklerin, karalamaların yeri yoktur.

TÜRK-İŞ Yönetim ve Başkanlar Kurulu geçen sene olduğu gibi, bu sene de 1 Mayıs'ın sade, içten, samimi duygularla salonlarda bildirilerin okunması ile kutlanmasını kararlaştırmıştır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak, dış telkin ve baskılara itibar etmeyen Başkanlar ve Yönetim Kurulumuz üyelerine teşekkür etmeyi bu vesile ile kaçınılmaz bir görev saymaktayım.

SENDİKALARA KARŞI SİSTEMLİ SALDIRILARA SESSİZ KALINAMAZ

Devlete sahip çıkmak, demokratik par-

lamenten rejimi savunmak, siyasal iktidarın politikalarını onaylıyormuşuz anlamını yaratmaz.

Elbette yaşanan tüm olumsuzluklar karşısında mücadele vermek bizim görevimizdir.

Elbette sendikalarla karşı sistemli saldırıların alabildiğine arttığı günümüzde olaylara seyirci kalmamız mümkün değildir.

Bir yanda masallar ülkesinde debdebe içinde yaşayanların, öte yanda açlık ve sefaletin yaşam mücadelesi verenlerin bulunduğu ülkemizde elbette sessiz kalmamız düşünülemez.

Kristal avizeler için bir kalemden milyarlar harcayanların, ekmek mücadelesi ve-

ren insanları suçlamaları; teşvik kredisi adı altında Devletin imkanlarının yağma edilmesine seyirci kalıp, işçilerin ücret zammı istemeleri karşısında KİT'lerin kapatılacağı tehdidinde bulunanların bulunduğu ülkemizde işçilerin ve onların temsilcisi sendikacıların suskun kalması elbette imkansızdır.

Hiçbir yasal güvence olmadığı için, bugün yüzbinlerle ifade edilen işten çıkarmalar karşısında sendikaların elini kolunu bağlayan mevzuatın yürürlükte kalmasını elbette kabul edemeyiz.

Her grevede, her toplu sözleşme döneminde işçilere ve sendikacılara gözdağı vermeye kalkanların, demokratik yollardan başımızdan gitmelerine kadar mücadelemiz eksiksiz sürecektir.

Bunun yöntem ve uygulamasına Yönetim ve Başkanlar Kurulu olarak biz karar veriyoruz.

1 Mayıs'ın 100 yılı aşkın mazisi vardır.

99 ülkede 141 ulusal konfederasyonla birlikte üyesi olmaktan onur duyduğumuz 101 milyon işçinin temsilcisi Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU da bizim gibi düşünmektedir.

Her yıl yayınlanan 1 Mayıs bildirilerinde, dünya işçilerinin 1 Mayıs'ı nasıl algıladığını ve nasıl değerlendirmesi gerektiğini ICFTU belirtmektedir.

Buna göre; dünya işçileri tüm insanlık için kardeşlik ve eşitlik istemektedir.

Dünya işçileri **EKMEK, BARIŞ ve ÖZGÜRLÜK** istemektedir.

TÜRK-İŞ'in politikası da budur.

Şu anda 9 Bölge Temsilciliğimizde, bu temsilciliklerin bulunduğu illerdeki genel merkez ve şubelerimizin yöneticilerinin

1 MAYIS bildirisinde işçi hak ve özgürlüklerinin değeri belirtilirken, insanlık dışı muamelelerde kınandı.

“İNSAN ve SENDİKAL HAKLARIN İHLÂLINE SON VERİLMELİDİR..”

DEMOKRASİ İÇİN SENDİKACILIK;

EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜK

Sendikal dayanışma ruhu içinde bu yıl da Dünya'nın birçok yerinde milyonlarca işçi 1 Mayıs, işçilerin ve onların örgütü olan sendikaların eskiden olduğu gibi, bundan sonra da tüm çalışanların sosyal, ekonomik, demokrasi ve temel insan hak ve özgürlüklerine saygı gösterme günü olarak varlığını sürdürmektedir.

Yukarda değindiğimiz hususlar ve değerler, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU'nun 1949 yılındaki kuruluş olgusuna temel teşkil etmektedir. Kuruluşunda ana sloganı olan EKMEK-BARIŞ ve ÖZGÜRLÜK 1991 yılında ve geleceğe dönük olarak da gerçekliğini, sendikal hareketlerin simgesi olma özelliğini korumaktadır.

ULUSLARARASI VE ULUSAL EŞİTSİZLİĞE SON!

Uluslararası ve Ulusların içindeki derin bir biçimde yerleşmiş olan eşitsizlikler, insan ve sendikal hakların ihlal edilmesi ve az gelişmiş ülkelerdeki yaşayan insanların sefalet içinde bulunmaları ve büyük sorunların altında ezilmelerine son verilmelidir. Savaş, açlık, sefalet, baskı ve benzeri çirkin olaylar, milyonlarca işçinin kaderini yeniden belirlemektedir. Bu olumsuzluklar artok son bulmalı. Zira milyonlarca sendikalı kadın ve erkek böyle çirkin kaderi hiç bir surette

kabul etmeyeceklerdir. Tüm işçiler Dünyamızdaki bu sorunları ortadan kaldırmak için ciddi bir mücadele vermekteler.

DEMOKRASİ İÇİN MÜCADELE

Sendikaların işlevi her ne kadar üyelerinin sosyo-ekonomik haklarını korumak gibi görünüyorsa da, öncelikli mücadeleleri, demokrasiyi inşa etmek ve yaşatmak içindir. Zira demokrasi olmazsa, sendikalar da olmaz. Ayrıca işçilerin verdiği genel mücadele ise, külfette olduğu kadar, nimetlerin de eşit bir şekilde dağılımını sağlamaktadır. Bu mücadelenin öncüsü ise sendikalardır. İşçiler bu haklardan mahrum edilirse, o zaman dünyada barış, güvenlik ve müsbet gelişmeden söz edilemez. Ve tüm bunların sonucu olarak da demokrasi ortadan kalkacak veya tehlikeye düşecektir.

Tarih ve şu an içinde bulunduğumuz olgular, sendikaların barış, güvenlik ve özgürlüğün bir direği ve sigortası olduğunu bir kere daha isbatlamıştır.

ÖZGÜR SENDİKALAR İÇİNDE ÖRGÜTLENEN İŞÇİLER, DOĞU VE ORTA AVRUPA'DAKİ KOMÜNİST DİKTATÖRLERİN ÇÖKMESİNE VE ORTADAN KALDIRILMASINA BÜYÜK KATKIDA BULUNMUŞLARDIR VE İŞÇİLER BU BÖLGELERDE DEMOKRASİYİ YENİDEN KURMA VE ÖZGÜR BİR TOPLUM YARATMAK İÇİN MÜCADELE ETMEKTELER. GÜNEY AFRİKA'DAKİ İRKÇİLİK DA ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ SONUCU CAN ÇEKİŞMEKTEDİR.

katılımı ile 1 Mayıs kutlanmaktadır. Aynı illerdeki işyerlerimizde de bildirimiz okunarak işçilerimiz bu coşkuya katılmaktadır.

Toplantımıza katıldığınız için teşekkür ediyorum.

Yaşasın işçilerin ulusal ve uluslararası dayanışması.”

BAMYACI : 1 MAYIS BİLDİRİSİ'Nİ OKUDU

Genel Başkan Şevket YILMAZ'ın bu konuşmasından sonra TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet Nurettin BAMYACI tarafından okundu. “İŞÇİ ARKADAŞ” diye başlayan bildiride, emeğe saygı ifadesi olarak 1 Mayıs'ın birlik, dayanışma ve mücadele kılıcının yakıldığı günün yıldönümü olarak kutlandığını belirtti. Dergimizin arka kapağında tam metnini verdiğimiz bildiriyi okuyan BAMYACI şöyle devam etti:

“— Emeğe saygı göstermeyen, işçi hak ve özgürlüklerini içlerine sindiremeyen, alınterini sömürerek tatlı kârlarına kâr

Bazı çevrelerin işçileri sevmeyeceği belirtilirken toplumun en dinamik gücünün işçi olduğu ifade edildi..

katan işveren ve yönetimlere bir kez daha uyandı bulunduğumuz günlerdir 1 Mayıs'lar. Bugün; Dünyanın hangi yöresinde hangi dilden, hangi ırktan ve hangi renkten olursa olsun, cinsiyet ayrımı gözetmeden hepimizin sevgide, saygıda, tasada ve kıvançta bütünleştiğimizi gösterdiğimiz gündür.”

BAMYACI bildirinin son cümlelerini şöyle bitirdi:

“— 1 Mayıs tüm dünya işçilerine kutlu olsun. Nice 1 Mayıs'lara birlikte ve beraberlik içinde ulaşılması dileği ve saygılanmızla.”

1 MAYIS NEDİR?

Türkiye YOL-İŞ Sendikası Genel Başkanı **Bayram MERAL**, “**1 MAYIS NEDİR?**” başlıklı bir küçük kitapçık yayınladı. Kitapçıkta, 1 MAYIS’in işçilerin, birlik, dayanışma ve mücadele günü olduğu belirtilmekte, doğru bir yaklaşım sergilenmektedir.

MERAL’in, YOL-İŞ Eğitim Yayınları 1991/5 olarak yayınlanan bu çalışmasını önemine binaen sütunlarımızda yer veriyoruz.

BİZ İŞÇİYİZ. GÜCÜMÜZ BİLİNCİLİ BİRLİĞİMİZDİR.

Biz işçiyiz. İşgücümüzü satarız. Karşılığında aldığımız ücret ihtiyaçlarımızı karşılamaya bazen yeter, bazen yetmez.

Öncelikle karnımızı doyurmaya, sonra da diğer ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışırız. Diğer taraftan da iş güvencesi, daha kısa çalışma süresi işyerinde söz hakkı gibi isteklerde bulunuruz, sömürünün ve baskının sona ermesini isteriz.

Ülkesi, milliyeti, dini, mezhebi, siyasal görüşü, ana dili, derisinin rengi, mesleği, cinsiyeti, yaşı, v.b. ne olursa olsun, bütün işçilerin ortak istekleri bunlardır.

Bir ülkenin işçileri arasında çeşitli konularda farklılıklar vardır. Çeşitli ülkelerin işçileri arasındaki farklılık ilk bakışta daha da büyük gözükabilir.

Ama bütün işçilerin ortak istekleri, ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi olarak özetlenebilir.

İşverenler arasında da çıkar çelişkileri ve anlaşmazlıklar vardır. Ancak ülkesi, milliyeti, dini, mezhebi, ana dili, siyasal görüşü, derisinin rengi, cinsiyeti, yaşı, v.b. ne olursa olsun, bütün işverenlerin ortak isteği, kârlarını alabildiğince artırmaktır.

İşçiler olarak yüzlerce yıldır çok önemli bir gerçeği yaşayarak öğrendik: Ortak sorunlarımızı çözeceksek, ortak amaçlara ulaşacaksak, bize bizden başka kimsenin

yardımlı olamaz. Aynı sorunları paylaşan ve aynı amaçları taşıyanların, birlik ve beraberlik içinde mücadele etmekten başka çıkar yolu yoktur.

İşverenler bu gerçeği çok daha önce kavradıklarından, sayılarının çok az olmasına rağmen, ekonomik toplumsal ve siyasal yaşamda belirleyici olabilmektedirler.

İşçi sınıfının gücü, ortak hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için, birlik ve beraberlik içinde olmaktan doğmaktadır. Birlik ve beraberlik, işyerinde, yaşanan bölgede, ülkede ve uluslararası düzeyde yaratılmalıdır.

1 MAYIS NEDİR?

İşçiler, hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için sendikalar ve dernekler kurdular. Bu örgütler, önce genellikle yalnızca bir bölgeyi ve işkolunu kapsıyordu. Daha sonra, bir ülkede bütün işkollarında çalışan işçilerin biraraya geldiği sendikalar oluşturuldu. Ekmek ve demokrasi mücadelesi, işçileri daha üst düzeyde birliklere zorladı.

İşçiler, hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için kendi lehlerine kanunlar çıkarılmasını istemeye başladılar. Devletin ve siyasal iktidarın, işverenlerin istedikleri gibi at oynattıkları bir düzene izin vermeme-sini istediler. Bu isteklerini siyasal iktidara kabul ettirebilmek için de gösteriler, yürüyüşler, mitingler, grevler yaptılar.

Yaklaşık 150 yıl kadar önceleri, dünyanın çeşitli ülkelerinin işçilerinin en önemli talebi, günlük çalışma süresinin azaltılmasıydı.

Kârlarını mümkün olduğunca artırmaya çalışan sermayedarlar, birçok işyerinde günlük çalışma süresini 15-16 saate kadar yükseltmişlerdi. Yaşayabilmek için bir başkasının işyerinde ücretli olarak çalışmak zorunda kalan ve biraraya gelip hakkını arayamayan birçok işçi, 35-40 yaşlarına geldiğinde tükenip, ölüyordu.

1850'li yıllardaki işçilerin hayali, günde 8 saat çalışabilmektir. Bu işçiler, 24 saatlik günün 8 saatinde çalışmak, 8 saatinde dinlenmek ve eğlenmek ve 8 saatinde de uyuyabilmek istiyorlardı.

Bu isteklerine bazı ülkelerde de ulaşılar. Örneğin, **Yeni Zelanda**'da bir şirkette daha 1848 yılında 8 saatlik işgünü uygulanmaya başladı. 1855 yılında Avustralya'da bir eyalette duvarcılar günde 8 saatlik çalışma hakkını elde ettiler. Bu mücadeleler sonucunda 19. yüzyılın ortalarında **Amerika Birleşik Devletleri** ve **İngiltere**'de günlük çalışma süresini 10 saate indiren yasalar kabul edildi.

1860'lı yıllarda ise özellikle **Amerika Birleşik Devletleri**'nde günlük çalışma süresinin 8 saate indirilmesi için dernekler kuruldu ve grevler yapıldı. **Birinci Enternasyonal**'in 1866 yılında toplanan kongresinde de yasal günlük çalışma süresinin 8 saat olması talep edildi.

İşçi sınıfının sekiz saatlik işgünü talebi ile **1 Mayıs** arasında ilişki kurulması ilk kez 1867 yılında gerçekleşti. **Amerika Birleşik Devletleri**'nin **Şikago** kentinde 10 binni aşkın işçi **1 Mayıs 1867 Çarşamba günü** 8 saatlik işgünü için büyük bir yürüyüş yaptı.

1870'li ve 1880'li yıllarda **Amerika Birleşik Devletleri** ve **Avrupa** ülkelerinde günlük çalışma süresinin 8 saate indirilmesi ve işçileri koruyucu mevzuatın çıkarılması ve uygulanması talepleri gündemdedi. Özellikle 1880'li yıllarda bu ülkelerin işçi sınıfları toplumsal ve siyasal yaşamda ağırlıklarını duyurmaya başladılar. Birçok ülkede ilk önemli grevler bu dönemde gerçekleşti.

Japonya'daki ilk grev 1882 yılında **Tokyo** tramvay işçilerinince yapıldı. 1885 yılında **Çarlık Rusyası**'nda büyük grevler oldu. 1886 yılında **Fransa** kömür madeni işçileri greve gitti. 1884 yılından 1886 yılına kadar **Amerika Birleşik Devletleri**'nde 22 bin işyerinde 1 milyondan fazla işçinin katıldığı grevler yapıldı.

Bu grevlerin büyük bir çoğunda işçilerin taleplerinin başında çalışma süresinin 8 saate indirilmesi yer alıyordu. **Amerika Birleşik Devletleri**'nde bazı ücretliler için günlük çalışma süresini 8 saate indiren yasaların kabulü ve ancak bunların gerektiği gibi uygulanmaması, 8 saatlik işgünü mücadelesine daha da bir güç verdi.

1880'li yıllarda **Amerika Birleşik Devletleri**'nde iki önemli işçi örgütlenmesi vardı. Bir tarafta, üye sayısı fazla olan ve vasıflı-vasıfsız tüm işçileri üye yapan Emek Şovalyeleri, diğer tarafta çoğunlukla ancak vasıflı işçilerin örgütlendiği Örgütlü Meslek ve İşçi Sendikaları Federasyonu bulunuyordu.

Örgütlü Meslek ve İşçi Sendikaları Federasyonu, 1884 yılı Ekim ayındaki kongresinde, 8 saatlik işgünü talebiyle **1 Mayıs 1886** tarihinde ülke çapında grevler ve gösteriler düzenleme kararı aldı. Emek Şovalyeleri örgütü buna karşı çıktıysa da, bu kuruluşun bazı şubeleri bu talebi haklı bularak destekledi.

1886 yılının ilk aylarında 8 saatlik işgünü için büyük grevler oldu. Nisan ayının sonlarına gelindiğinde, 130 bin dolayında işçi, grevler sayesinde 8 saatlik işgünü elde etmişti.

1 Mayıs 1886 tarihinde **Milwaukee**'de polis göstericilerin üzerine ateş açtı ve dokuz kişi öldürüldü. Ancak bu tür baskılara rağmen **1 Mayıs 1886** tarihinde **Amerika**'daki gösterilere yaklaşık 400 bin işçi katıldı. **Şikago**'da 40 bin dolayında işçinin gösteri yürüyüşü ve grevi ise, en önemli olaylardandı. **Şikago**'da 21 bin işçi **17 Nisan**'da ve 25 bin işçi **25 Nisan**'da gösteri yürüyüşü yapmıştı. Bu yürüyüşlerin hiçbirinde olay çıkmadı.

3 Mayıs 1886 günü ise **Şikago**'daki **McCormick** tarım araçları fabrikasının (adı daha sonra **International Harvester** oldu) önünde toplanan birkaç yüz grevci işçiye polis tarafından ateş açıldı. Bu işyerinde Şubat ayından beri grev sürüyordu ve işveren işyerinde polis desteğiyle grevkıracıları çalıştırıyordu. Polisin bu saldırısında altı işçi öldürüldü.

8 saatlik işgünü için ülke çapında kampanya sürdürülürken polisin bu saldırısıyla altı işçinin ölmesi üzerine, **4 Mayıs 1886** günü **Şikago**'da Samanpazarı meydanında bir protesto gösterisi düzenledi.

Gösteri olaysız bir biçimde sürerken, polis, gösteriyi dağıtmak için saldırdı. Bu arada, kimin tarafından atıldığı hâlâ belirlenemeyen bir bomba, iki polisin hemen, altı polisin ise aldıkları yaralar nedeniyle daha sonra ölmesine neden oldu. Polisin açtığı ateş üzerine de en az on kişi öldü.

Atılan bomba bahane edilerek, **Şikago**'da işçi gösterilerini düzenleyelerden 8 sendikacı tutuklandı. Yapılan yargılamada, tutuklananların atılan bomba ile hiçbir şekilde bağlantılı olduğu gösterilemedi.

Ancak, bu dönemde **Amerika Birleşik Devletleri**'nde yaratılan işçi ve sendika düşmanı hava nedeniyle, jüri, zanlıları suçlu kabul etti. Mahkeme'de 8 sendikacıdan 7'sini idama mahkum etti. İdama mahkum edilen 5 kişinin cezaları onaylandı, ikisinin cezaları müebbed hapse çevrildi. Cezaları onaylananlardan **Louis Lingg** infaz öncesinde intihar etti veya öldürüldü. **George Engel**, **Adolph Fischer**, **Albert Parsons** ve **August Spies** **11 Kasım 1887** tarihinde idam edildiler.

Bu olaydan altı yıl sonra, 1893 yılında, eyalet valisi **John Peter Altgeld** hapiste bulunan 3 kişiyi affetti. Diğer taraftan, Samanpazarı meydanında barışçı göstericilere saldırı emrini veren polis yetkilileri **Bonfield** ve **Schaack** ise 1889 yılında görevlerini kötüye kullanmaktan meslekten ihraç edildiler.

4 Mayıs 1886 tarihindeki **Şikago** olaylarından sonra, işçilerin 8 saatlik işgünü ve işçi lehine diğer alanlarda yasalar çıkarılmasını konusundaki mücadelesi durmadı.

Örgütlü Meslek ve İşçi Sendikaları Federasyonu bu arada Amerikan İşçi Federasyonu adını almıştı. **Amerikan İşçi Federasyonu**'nun 1888 yılında yapılan kongresinde, Marangozlar Sendikası'nın öncülüğünde ve diğer tüm sendikaların desteğiyle, 8 saatlik işgünü için bir mücadelenin başlatılması kararlaştırıldı. Bu gösteriler 1 Mayıs 1890 tarihinde yapılacaktı.

Bu arada bir başka girişim, 1 Mayıs'ı yalnızca 8 saatlik işgünü ve temel sendikal haklar için mücadele günü olmaktan çıkarak, işçi sınıfının uluslararası birliği ve dayanışmasını gündeme getirdi.

1888 yılında **Londra**'da toplanan bir başka uluslararası işçi kongresinde ise, **Belçika** delegesi **Anseele**, en temel işçi haklarının tanınması için uluslararası işçi hareketinin gücünün gösterilmesini sağlayacak gösterilerin yapılmasını önerdi. Bu gösteriler için öngörülen tarih ise 1889 yılı Mayıs ayının ilk Pazar günüydü. Bu önerge daha sonra değiştirilirse de, bilinebildiği kadarıyla, uluslararası işçi hareketinin birlik ve dayanışma günü olarak 1 Mayıs'm kutlanması konusundaki ilk girişim budur.

Çeşitli ülkelerdeki işçi hareketlerinin temsilcileri 1889 yılında **Paris**'te uluslararası bir toplantı düzenlediler.

Bu toplantıda, **Şikago olayları**'na hiç değinilmeden, günlük çalışma süresinin 8 saate indirilmesi ve işçi hakları konusunda **Paris Kongresi**'nde kabul edilen diğer kararların siyasal iktidarlara kabul ettirilmesi için aynı günde ve zamanda bütün ülkelerde büyük bir uluslararası gösteri düzenlenmesi kararlaştırıldı. **Amerikan İşçi Federasyonu**'nun 1888 kongresinde alınan karar uyarınca 1 Mayıs 1890 tarihinde böyle bir gösteri yapacağı belirtilerek, uluslararası gösteri gününün de 1 Mayıs 1890 olması kararlaştırıldı.

1 Mayıs, ülkesi, milliyeti, siyasal görüşü, dini, mezhebi, anadili, mesleği, cinsiyeti, yaşı ne olursa olsun bütün işçilerin emek-barış-özgürlük ve demokrasi için birlikte mücadele ettikleri ve birbirleriyle dayanışmalarını gösterdikleri ve gövde gösterisi yaptıkları bir gün oldu.

1 Mayıs, bu niteliğiyle, **Türkiye Yol-İş Sendikası**'nın üyesi bulunduğu Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu (**PSI**) ve Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (**IFBWW**) ve **Türk-İş**'in üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (**ICFTU**) ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (**ETUC**) tarafından kutlanmaktadır.

1 MAYIS NE DEĞİLDİR?

1917 yılındaki Rus ihtilalinden sonra uluslararası işçi hareketinde büyük bir bölünme yaşandı. Tarihsel bazı nedenlerle, Sovyetler Birliği'nde Komünist Partisi işçi sınıfı demokrasisi kurma iddiasıyla işçi sınıfı üzerinde baskı uyguladı.

İşçi sınıfının birlik-beraberlik ve uluslararası dayanışma günü olan 1 Mayıs'lar ise, Komünist Partisi'nin ve Kızıl Ordu'nun gövde gösterisi yaptığı bir gün hali-

ne dönüştürüldü. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin öncülüğünü kabul eder diğer ülke komünist partileri de, 1 Mayıs'ı gerçek özünden oldukça farklı bir biçimde kutladılar.

İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki Soğuk Savaş döneminde bu anlayış daha da etkili oldu. İşverenler ve onlardan yana siyasal iktidarlar ise, işçi sınıfı hareketini bölmek için, komünist partilerinin bu yanlışından alabildiğine yararlandılar. 1 Mayıs'ın işçilerin birlik ve uluslararası dayanışma günü olmadığı ileri sürüldü. 1 Mayıs'ın komünistlerin bayramı olduğu iddia edildi. 1 Mayıs'ta anarşi ve terör olacağı ileri sürülerek, işçilerin evlerinde oturmaları veya işyerlerinde sessiz-sakin çalışmalarını istendi.

İşçi sınıfıyla hiç bağları olmadığı halde işçi sınıfı adına hareket ettiğini ileri süren bazı gruplar, 1 Mayıs'larda bireysel eylemler yaptıkça, işverenlerin yalanları görüşünce haklı çıktı. Birçok durumda ise, sermaye yanlısı siyasal iktidarlar, 1 Mayıs günleri kışkırtıcı ajanlar kullanarak olaylar çıkarttılar ve böylece işçi sınıfının gövde gösterisi yapmasını engellemeye çabaladılar.

TÜRKİYE'DE 1 MAYIS KUTLAMALARI

Türkiye'de 1 Mayıs'ın ilk defa 1906 yılında kutlandığı sanılmaktadır. 1909, 1910, 1911 ve 1912 yıllarında 1 Mayıs'm daha geniş katılımı kutlandığı biliyoruz.

1920, 1921, 1922, 1923 ve 1924 yıllarında İstanbul'da ve ülkenin bazı başka bölgelerinde 1 Mayıs kutlamaları yapıldı. 1 Mayıs 1925 yılındaki kutlamaların ardından, ülkedeki sendikalar yoğun bir baskıyla karşılaştılar.

Bu yıllarda, Türkiye işçi sınıfının sayısal olarak azlığı, az sayıda işçinin çalıştığı işyerlerine bölünmüş olması, deneyim yetersizliği gibi nedenlere bağlı olarak, 1 Mayıs'larm kutlanması büyük bir önem kazanmadı.

İkinci Dünya Savaşı sonuna kadarki yıllarda her 1 Mayıs'ta ülkede olaylar olacaktı havası yaratıldı ve işçiler üzerindeki baskılar yoğunlaştırıldı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de sendikacılık hareketinin yeniden gelişmesi ve özellikle uluslararası sendikacılık hareketi ile tanışmasıyla birlikte, 1 Mayıs'm işçi sınıfının birlik ve uluslararası dayanışma günü olduğu anlaşılmaya başlandı.

1 Mayıs 1960 tarihinde Başbakan **Adnan Menderes** radyodan şu konuşmayı yapabiliyordu:

"Bugün 1 Mayıs İşçi Bayramı, İşçi kardeşlerimi ze elemsiz, kedsiz birçok bayramlar idrak etmelerini ve onların refah ve saadetini temenni ederken, bu gayede kendilerine her zaman yardımcı olmanın en aziz emelim olduğunu ifade etmek isterim."

1960'lı yıllarda Türkiye işçi sınıfı, çeşitli nedenlerle, bölünmüş durumdaydı.

1967 yılında **DİSK** kuruldu. **DİSK**, 1976 yılında 1 Mayıs'ı İstanbul'da **Taksim Meydanı**'nda kutladı. Gerek 1976, gerek yine **DİSK** tarafından **Taksim**'de kutlamaların yapıldığı 1977 ve 1978 yıllarında, 1 Mayıs'lar işçi sınıfının sermayeye karşı bir gövde gösterisi oldu. ➡

SSK'NIN GENEL KURULU 3-4 HAZİRAN'DA

Sosyal Sigortalar Kurumu 42'nci genel kurulu 3-4 Haziran tarihlerinde Ankara'da yapılacak.

İşçi ve işveren kesiminin 93'er delege ile katıldığı genel kurulun birinci günü, her iki kesimin SSK Yönetim Kurulu'ndaki temsilcilerinin seçimi gerçekleştirilecektir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren AYKUT**'un konuşması ile çalışmalarına başlayacak SSK 42'nci genel kurulunda, Kurum'un verdiği hizmetler değerlendirilecek.

Eleştirilerin SSK Genel Müdürü tarafından cevaplandırılmasından sonra, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Aykut'un kapanış konuşmasıyla çalışmalar tamamlanmış olacak.

SSK 42'nci genel kurulunun daha önce 29-30 Nisan tarihlerinde yapılacağı açıklanmış, bu tarih iki defa ertelenerek 3-4 Haziran olarak kesinleşmişti.

Ancak bir ölçüde de yasal ve yasadışı sol örgütlenmelerin rekabet alanı ve birbirlerine karşı gövde gösterisi haline dönüştürüldü.

1 Mayıs 1977 tarihinde karanlık güçlerce **Taksim**'de göstericilere açılan ateş sonucu çıkan panikte 38 kişinin ölmesi ise, 1 Mayıs'lar konusunda sermaye çevrelerinin yaratmak istediği havayı pekiştirdi.

1 Mayıs'ın 1976, 1977 ve 1978 yıllarında kutlanması, ülkemizde demokratik mücadele ve işçi sınıfı mücadelesi açısından son derece önemli birer adımken, bu kutlamaların sol grupların rekabet alanı haline getirilmek istenmesi işçi sınıfının birliğinin sağlanmasına zarar verdi ve bir çok işçiyi ve sendikayı 1 Mayıs kutlamalarından kaçırdı.

1980 öncesinde **Türk-İş**'e bağlı bazı sendikalar 1 Mayıs kutlamalarına katıldılar. Ancak **Türk-İş** bu kutlamalardan özenle kaçındı. **Türk-İş** Yönetim Kurulu'nun tavrında 1989 yılında önemli bir değişiklik oldu. Yönetim Kurulu 1 Mayıs'la ilgili olarak bir bildiri yayınladı. Bu bildiride şöyle deniliyordu:

"1 Mayıs, dünyada çalışanların uluslararası dayanışmasının kutlandığı, emeğin yüceliğinin hatırlanarak anıldığı gündür"

1 Mayıs 1990 tarihinde ise **Türk-İş** tarafından Genel Merkezin altındaki salonda bir toplantı düzenlendi. **Türk-İş** tarafından hazırlanan bildirisi ise işyerlerinde okundu. Bu bildiride şöyle deniliyordu:

"Bugün dünyanın pekçok ülkesinde milyonlarca işçi, emeğin birlik, dayanışma ve mücadele gününün mutluluk ve kıvancını seninle paylaşmaktadır."

Bugün 1 Mayıs.

Bayram coşkusu ve çeşitli etkinliklerle kutlanan 1 Mayıs'lar, dünyanın hangi yöresinde, hangi dinden, hangi dilden, hangi ırktan, hangi renkten olursa olsun, ayırım gözetmeden hepimizin sevgide, saygıda, tasada ve kıvançta birlikte olduğumuzun teyid edildiği günlerdir."

GÜNÜMÜZÜN GÖREVLERİ

Dünya hızla değişiyor ve gelişiyor.

Soğuk savaş sona erdi.

Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde işçi sınıfları üzerindeki baskılar kalktı. Bu ülkelerde demokrasi yerleşiyor.

Türkiye'de Komünist Partisi kuruldu, Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142 ve 163. maddeleri kaldırıldı ve Türkiye batmadı.

Dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeleri iyi kavramak ve bunlara ayak uydurmak zorundayız.

Soğuk savaş döneminde sermayenin işçileri bölmeden kullandığı araçları etkisiz kılmalıyız.

1 Mayıs bizim, Türkiye'nin ve dünyanın işçi sınıfının birlik ve uluslararası dayanışma günüdür. Bu günün **"komünist bayramı"** olduğunu ileri sürenler, ya gerçekleri bilmemektedir, ya da sermayedar sınıfın işçileri bölme çabalarına bilinçli veya bilinçsiz olarak alet olmaktadır.

Türkiye işçi sınıfı, 24 Ocak istikrar tedbirleri ve 12 Eylül askeri müdahalesinden gereken dersleri çıkarmıştır. 1 Mayıs 1991'i kutlayan işçi sınıfı, bilinç, birlik, dayanışma ve kararlılık düzeyi açısından 1980 öncesinin işçi sınıfından fersah fersah ilerdedir.

1 Mayıs'ın ilk kez uluslararası işçi hareketinin birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak ilan edildiği 1890 yılındaki uluslararası işçi kongresi kararının son paragrafı şöyledir:

"Değişik ülkelerin işçileri bu gösteriyi kendi ülkelerinin özel durumlarının ortaya koyduğu koşullar çerçevesinde gerçekleştireceklerdir."

Türkiye işçi sınıfı ve onun en demokratik sınıf ve kitle kuruluşu olan sendikaları, 1 Mayıs 1991'i, bu anlayış ışığında kutlayacaktır.

1 Mayıs 1991'de Türkiye işçi sınıfı, Türkiye'nin toplumsal ve siyasal gündemini belirleyecek bir güce erişmiştir.

Ülkemizde demokrasiyi koruyacak, kollayacak ve geliştirecek güç yalnız ve yalnız Türkiye işçi sınıfıdır.

Türkiye işçi sınıfı, ülkemizin bütünlüğünün koruyucusu ve güvencesidir. Türkiye sendikacılık hareketi, ülkemizin kültürel zenginliğinin kaynağı olacak farklılıklarımızı kullanarak işçi sınıfını ve ülkeyi bölmek isteyenlere kesinlikle karşıdır.

Türkiye Sendikacılık Hareketi, yalnızca temsil ettiği üyelerinin değil, diğer işçilerin, memurların, esnaf ve sanatkarın, üretici köylünün de refahı ve mutluluğu için mücadele etmektedir.

Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs 1991'i, büyük görevlerin üstesinden gelebilme umuduyla kutlamaktadır.

ETUC İcra Kurulu'nda konuşan Şevket YILMAZ :

AVRUPA'LI SENDİKACILARI KUZHEY IRAK'LI SİĞİNMACILARA ACİL YARDIMA ÇAĞIRDI..

▪ Öneriyi benimseyen ETUC, yardım kampanyasına katılma kararı aldı..

YILMAZ, ETUC toplantısında Güney-Doğu sınırında yaşananlara dikkat çekti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Brüksel'de toplanan Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)un İcra Kurulunda yaptığı konuşmada, Saddam'ın zulmünden kaçarak güney sınırlarımızda biriken yüzbinlerce Iraklı sığınmacıya yardım çağrısında bulundu.

ETUC İcra Kurulu Üyesi olarak 12 Nisan günlü toplantıda konuşan **Şevket Yılmaz**, bir süreden beri ülkemize sığınmaya çalışan bu insanların çok güç koşullar altında hayatlarını sürdürmeğe çalıştıklarını hatırlatarak, TÜRK-İŞ'in üye sendikalarını harekete geçirerek ülke çapında başlattığı yardım kampanyasını anlattı.

Türkiye'nin ve Türk vatandaşlarının, sığınmacılara yardım konusunda büyük fedakarlıklara katlanmakta olduğunun tüm dünya tarafından tesbit edildiğini belirten Türk-İş Genel Başkanı **Yılmaz**, "Güney sınırlarımızda yaşanan bu insanlık dıramına, hiç kimse ilgisiz kalamaz. Dünya ülkelerinin ortak soru-

nu haline gelen bu tehcir olayında kurban seçilen bu insanlara Avrupalı sendikacı dostlarımız gereken ilgiyi göstermeleri için harekete geçmelerini bekliyoruz." dedi.

Olayın ayrıntılarına da değinen **Şevket Yılmaz**'ın bu konuşması üzerine, öneriyi benimseyen ETUC İcra Kurulu, yardım kampanyasının uluslararası düzeyde geliştirilmesi için gereğinin yapılmasına karar verdi.

VANDERVEKEN'LE GÖRÜŞME

Öte yandan, Brüksel'de bulunduğu süre ICFTU Genel Sekreteri **John Vanderveken**'le de görüşen Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Türkiye'de çalışma hayatının önündeki engellerin sürdürüldüğünü bildirdi. Iraklı sığınmacıların durumu hakkında da **Vanderveken**'e bilgi veren **Yılmaz**, Türk-İş'in başlattığı yardım kampanyasına destek sözü aldı.

Körfez Krizi'nin yarattığı önemli bir sorun:

BİNLERCE İNSAN, IRAK'TAN TÜRKİYE VE İRAN'A KAÇTI..

2 Ağustos tarihi itibarıyla Irak yönetiminin Kuveyt'i işgal ve ilhakı ile başlayan "**Körfez Krizi**", Amerika Birleşik Devletleri ve onunla birlikte hareket eden müttefik ülkelerin Birleşmiş Milletler kararları uyarınca Irak'a ekonomik ve siyasal yaptırım uygulayarak, **Saddam Hüseyin**'in ordularını Kuveyt'ten çıkartmasıyla yeni bir boyut kazandı. Görülmemiş hava hareketi ve kara savaşı ile Irak askerlerinin Kuveyt'ten çıkartılmasından sonra Irak'ta **Saddam Hüseyin** yönetimine karşı başlayan iç isyanlar, karışıklıklara neden oldu. Binlerce insan, Irak'ın Güney ve Kuzey bölgesinde çıkan karışıklar yüzünden öldü.

Irak'ın demokratik olmayan yönetiminden kurtulmak için bayrak açan Kürt, Şii ve Türkmenler'e karşı acımasız bir şekilde kuvvet kullanan **Saddam Hüseyin** yönetimi, insanların ülkesinden kaçmalarına neden oldu. Kürt, Şii ve Türkmenler Irak'tan Türkiye ve İran'a kaçtılar. Sayıları 3 milyonu bulan bu sığınmacılar, evlerini, baskınlarını bırakarak Türkiye ve İran'ın sınırlarından girdiler, ülkelerini terk ettiler. Kar, kış demeden, çocuk sefil, perişan halde ülkelerinden kopup gelen bu insanlara Türkiye Cumhuriyeti, insanlık görevini yerine getirerek ülkesini açtı.. Onlara ekmek, yiyecek, giyecek verdi, yatacak yer gösterdi.

Yaklaşık 350 bin insan Kuzey Irak'tan Türkiye'ye girdi. Bu sığınmacılara her türlü yardımın yapılması için uluslararası çağrılarda da bulunan Türkiye Cumhuriyeti'nin bu tavrına karşılık, dış basında çıkan bazı yazılar da bu ülkede yaşayanları fazlaca üzdü. Kendilerini gelişmiş ve demokrat sayan, insan hakları savunucusu kesilenler, yardımsever Türk insanının bu insancıl tavırlarını görmezlikten gelecekle küçük ayrıntılarla oyalanmayı görev bildi.

Türkiye'nin Güney-doğu'sunda yaşanan ve insanın tüylerini diken diken yapan bu manzaralar karşısında, insanlara yardım yapılmasına dikkat çekilirken toplanan

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC) İcra Kurulu'nda bir Konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** TÜRK-İŞ'in 9 Nisan tarihi itibarıyla bu insanlar için yardım kampanyası başlattığını, uluslararası düzeyde yardımın acilen yapılmasını istedi.

Türkiye ve ulusal kuruluşları sığınmacılar için bu tür girişimler yaparken, ABD ve bazı Avrupa ülkeleri Kuzey Irak'ta bu insanların yerleşmeleri konusunda bazı çalışmalarda bulunarak Kuzey Irak'ta yerleşim alanları açmaya başladılar. Irak'lı Kürt liderlerle de anlaşma sağlayan **Saddam Hüseyin** onların tekrar Irak toprakları içinde "**güvenle yaşayacaklarını**" ifade etti. Ama nasıl? Göreceğiz.

IRAKLI SIGINMACILARA TÜRK-İŞ YARDIMI..

Nisan ayı başında Saddam rejiminden kaçarak Türkiye topraklarına kaçan Irak'lı sığınmacılara TÜRK-İŞ 118 milyon 270 bin liralık gıda ve malzeme yardımı yaptı. TÜRK-İŞ 7. Bölge Temsilciliği önderliğinde TÜRK-İŞ üyesi sendikaların Diyarbakır şubelerinden toplanan yardım malzemeleri 1 Tır ve 4 Kamyondan oluştu. Toplanan TÜRK-İŞ yardımı Uludere kaymakamlığına teslim edildi.

ETUC 7. GENEL KURUL YAPILDI...

“DAHA ETKİN BİR ETUC”

★ ETUC Genel Başkanlığına Nurman WILLIS'in getirildiği Lüksemburg'taki toplantıda TÜRK-İŞ'i Şevket YILMAZ başkanlığında 5 kişilik bir heyet temsil etti..

Kısa adı ETUC olan ve Konfederasyonumuzun da üyesi bulunduğu Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 7. Olağan Kongresi 13-17 Mayıs 1991 tarihlerinde Lüksemburg'da yapıldı.

21 Ülkeden 40 Konfederasyon ve bunların toplam 47 milyon üyesini temsil eden ETUC'un 7. Olağan Kongresi toplam 255 delege ve 250 gözlemci konuk katıldı.

Kuruluşundan beri ETUC Genel Sekreterliğini yapan Lüksemburg'lu **Mathias HINTERSCHEID** yaş durumundan emekli olurken, yine yaş durumundan emekli olan Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu DGB'nin de eski başkanı olan **Ernst BREIT** bu

Kongrede görevden ayrıldı. ETUC Genel Başkanlığına İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri **Norman WILLIS**, Genel Sekreterliğe de İtalyan İşçi Sendikaları Konfederasyonu CISL'in Yönetim Kurulu üyesi **Emilio GABAKLIO** ittifakla seçildiler. Eski Genel Sekreter Yardımcısı **Markku Jaaskelainen** yerini korurken, ikinci Genel Sekreter Yardımcılığına da Fransız **Jean LAPEYRE** seçildiler...

TÜRK-İŞ'i temsilen sözkonusu kongreye Genel Başkan **Şevket YILMAZ**'ı başkanlığında Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, TGS Genel Sekreteri **Ziya SONAY**, LİKAT-İŞ Genel Başkanı **Melih YILMAZ**, BASS Genel Başkanı **Turgut YILMAZ**,

TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Müdürü **Derviş ALBAYRAK** ile Dış İlişkiler Uzmanı **Nevres YÜCEL** katıldılar.

ETUC Üyelerinin çoğunluğunu Avrupa Toplulukları Ülkelerinin Konfederasyonları oluşturduğu için, 1992 sonunda geçilmesi planlanan Tek Pazar'a sendikal intibakı sağlamak amacıyla ve “Daha Etkin Bir ETUC” oluşturmak amacıyla, Anatüzük büyük ölçüde değiştirilmiştir. Hızla değişen Dünya'da ETUC'un üsleneyeceği rol, Politik, Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler ile toplam on ayrı konuda güncel dünya sorunlarını içeren kararı onaylayan genel kurul başarıyla sonuçlanmıştır.

YILMAZ ve heyet üyeleri ETUC kongresinin çalışmalarını izliyor..

ICFTU / APRO TOPLANTISI

• Singapur'daki
toplantıda
konuşan BALTA:

BALTA, önemli bölge sorunlarının ele alındığı ICFTU / APRO toplantısında bir konuşma yaptı.

“TÜRK-İŞ, ÜLKEDE DEMOKRASİNİN GELİŞMESİ İÇİN MÜCADELESİNİ SÜRDÜRECEKTİR..”

TÜRK-İŞ'in üyesi bulunduğu ICFTU/ APRO (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Asya-Pasifik Bölge Örgütü) Danışma toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA** yaptığı konuşmada Türkiye'de çalışma hayatının içinde bulunduğu sorunlara ilişkin açıklamasında “TÜRK-İŞ, Türkiye'de demokrasinin gelişmesi ve tüm kurum ve kurallarıyla uygulanması için mücadelesini sürdürecektir. Sendikal hakların geliştirilmesi, tüm baskı ve kısıtlamalara rağmen ana hedefimiz olacaktır” dedi.

23-25 Nisan günleri **SİNGAPUR**'da yapılan ICFTU-APRO Danışma Kurulu toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA**, konuşmasında TÜRK-İŞ'in çalışmaları hakkında bilgi vererek, işçilerin ağırlaşan koşullar ve hükümetin vurdumduymazlığı karşısında 3 Ocak günü işlerine gitmediklerini, ortaya konulan bu eylemin başarı ile sonuçlandığını belirtti.

BALTA bu konuda özetle şöyle dedi:

“— Türkiye'de toplu iş sözleşme ve grev hakları 1961 Anayasası ile işlerlik kazanmış 1963 yılından itibaren de sendikalar faaliyetlerde toplu iş sözleşme ve grev hakları sağlanmıştır. 1971 ve 1980 Askeri müdahaleleri ile sendikal haklar daraltılmış, özellikle 1980'den sonra sendikal haklarımız önemli ölçüde yara almıştır.

1983'de Türkiye serbest seçim ortamına girmiş ise de Askeri yönetim bazı politikacıların seçime girmelerini yasaklamış, veto etmiştir. Bir işveren sendikası olan **MESS**'in başkanı **Turgut ÖZAL** seçimleri kazanmıştır. Şu anda Cumhurbaşkanı olan **ÖZAL**, **MESS** başkanı alışkanlıklarını sürdürmekte, işçi hak ve çıkarlarına aykırı tutum ve davranışlarını devam ettirmektedir. İşçiler ağırlaşan şartları karşısında 3 Ocak'ta işlerine gitmediler ve eylem başarı ile sonuçlandı.”

ICFTU-APRO Danışma toplantısında **APRO** Başkanı **GOPESHWAR**, Genel Sekreter **Takashii İZUMİ** birer konuşma yaparak dünyada ortaya çıkan ekonomik politikalar gereği bazı bölgelerde özellikle Asya-Pasifik'te sendikaların bu baskılara karşı birleşmelerini istedikler. **BALTA**, **NTUC** (Singapur İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Genel Kurul çalışmalarını da izledi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **BALTA**, **APRO** Genel Başkanı **GOPESHWAR** ile.

YILMAZ, Kamu kesimindeki 90 sözleşme ile ilgili yapılması gereken çalışmalar hakkın da taraflara bilgi verdi.

TÜRK-İŞ KOORDINASYON KOMİSYONU ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR..

Kamu sektöründe yenilenecek toplu iş sözleşmelerle ilgili olarak, sendikalar arası ortak çalışmayı başlatan TÜRK-İŞ'in 1991 yılı içinde 600 bin işçiyi kapsayan çalışmaları sürüyor.

Kamu kesiminde toplu iş sözleşmelerinin yenilenmesinde ortaya çıkan gelişmeleri değerlendirmek üzere Türk-İş Koordinasyon Komisyonu 7 Mayıs 1991 tarihinde olağanüstü bir toplantı yaptı.

Türk-İş yetkilileri ile Devlet Bakanı **Cemil ÇİÇEK** ve Kamu İşverenleri Sendikaları Yetkilileri arasında yapılan görüşmelerle ilgili olarak Koordinasyon komisyonu üyelerine bilgi veren Genel Başkan **Şevket YILMAZ**, toplu sözleşme görüşmelerinde ücret ve "Torba" diye adlandırılan sosyal yardım hariç, idari maddelerin sür'atle görüşülüp karara bağlanması yolunda görüşbirliğine varıldığını söyledi.

Şevket YILMAZ, 7 Mayıs günü yapılan toplantıdan sonra şu açıklamayı yaptı:

"Devlet Bakanı Sayın **Cemil ÇİÇEK** ve Kamu İşveren Sendikalarının yetkilileri ile dün akşam yaptığımız görüşmede; 23 sendikamı-

zın kamu kesiminde sürdürdüğü 90 adet toplu iş sözleşmesiyle ilgili görüşmelerin bir an önce bitirilmesi için tarafların yapabilecekleri gözden geçirilmiştir.

Öncelikle, ücret zammı ve "Torba" dediğimiz sosyal yardımın dışında kalan idari maddelerin bitirilmesi için çaba harcanması, daha sonra da parasal maddelere geçilmesi üzerinde görüşbirliği sağlanmıştır.

Bugün olağanüstü toplanan Koordinasyon Komisyonumuzda,

sendikalarımızın temsilcilerine bilgi verilmiş, idari maddelerde alınacak mesafenin en geç 20 Mayıs'ta bir kez daha değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

Bilindiği gibi; Kamu İşveren Sendikaları toplu sözleşmelerde yeni getirilen idari maddelerin tümüne karşı çıkmış ve görüşmeler tıkanmıştı. Dünkü görüşmemiz, bu tıkanıklığın aşılması yolunda umut vermiştir."

TÜRK-İŞ Koordinasyon komisyonu çalışmalar sırasında..

İŞÇİ-İŞVEREN VE HÜKÜMET “ANAYASA” İÇİN BİRARAYA GELDİ..

İşçi-işveren ve Hükümet yetkililerinin biraraya geldiği toplantı, 8 Mayıs günü Ankara'da yapıldı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nda Bakan **İmren AYKUT** başkanlığında yapılan toplantıda konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, işveren ve hükümet yetkilileriyle üçüncü kez biraraya geldiğini, SSK konusunda da hükümet ve işveren yetkilileriyle bu tür toplantılar düzenlendiğini ama sonuç alınmadığını belirttiikten sonra şöyle dedi:

“TÜRK-İŞ'in, Anayasa değişikliği konusunda daha önce hükümete verdiği teklifi vardır. Bu değişiklik teklifimizi TBMM Başkanlığına ve Mecliste grubu bulunan parti yönetimlerine de verdik. Bir yıldan bu yana hükümetten bu konuda hareket gözlenmedi. Bu değişiklik teklifimiz tamamen demokrasi ile yönetilen ülkelerin demokrasilerinden farklı olmayan biçimdedir. Bunun hayata geçirilmesini istiyoruz. Biz meselelerimizi daima diyalogla çözümünden yana olduğumuzu her fırsatta belirttik. Çalışma hayatımızda yasaksız bir demokrasi getirilmesini istiyoruz.”

Toplantının açılışında konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren AYKUT**'da işçi işveren ve hükümet diyalogun sürmesini diledi.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Başkanı **Refik BAYDUR**'da konuşmasında **"1982 Anayasa'sı değişikliği konusunda Sayın Yılmaz'a katılıyorum"** diyerek çalışma hayatının sorunları konusunda görüşünü belirtti.

Anayasa değişikliği konusunda yapılan bu toplantıya TÜRK-İŞ adına Genel Başkan

- Aykut'un daveti üzerine gerçekleşen toplantıda çalışma hayatını düzenleyen Anayasa maddeleri görüşüldü.

Şevket Yılmaz, Genel Sekreter Orhan Balta, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu

lu, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet Bamyacı katıldı.

YILMAZ, ÖZDEN'İ MAKAMINDA KUTLADI..

TÜRK-İŞ Yöneticileri, Anayasa Mahkemesi Başkanlığına seçilen seçkin hukukçu Yekta Güngör ÖZDEN'i bu göreve getirilmesi dolayısıyla makamında ziyaret ederek kutladı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Ankara'da bulunan Yönetim Kurulu, üyeleriyle birlikte 9 Mayıs günü saat 15.30'da Anayasa Mahkemesi'ne giderek 4 yıllığına bu göreve seçilen Anayasa Mahkemesi Başkanı **Yekta Güngör ÖZDEN**'e başarılar diledi Fotoğrafta Yılmaz, Toçoğlu ve Bamyacı Anayasa Mahkemesi Başkanı Özden ile görülüyor...

FIET yöneticilerinin Türkiye ziyareti..

- **FIET Genel Başkanı Bengt LLOYT ile Gn. Sekr. JENNINGS TÜRK-İŞ'te Genel Başkan YILMAZ'la görüştüler..**

FIET yöneticileri Lloyt ve Jennings, Genel Başkanı YILMAZ'la görüştüler. Türkiye'de çalışma hayatının sorunlarının ele alındığı ziyaret sırasında BASİSEN Genel Başkanı Tiryakioğlu da bulundu.

FIET : "TÜRKİYE'DE BANKA İŞKOLUNDA ÇALIŞANLARIN SORUNLARI BÜYÜK.."

- Konuk Sendikacılar, banka işkolunda grev yasağının kaldırılmasını istedi.

Uluslararası Banka ve Sigorta çalışanları Federasyonu (FIET) Genel Başkanı Bengt Lloyt ile Genel Sekreter Philip Jennings, Türkiye'de bankacılık işkolunda çalışmaları yerinde görmek, grev yasağı içinde bulunan bankacılık sektöründeki grev yasağı kapsamından çıkartılması için gerekli girişimlerde bulunmak üzere 4-7 Nisan tarihlerinde Türkiye'ye geldi ve bazı temaslarda bulundu.

FIET Genel Başkan Lloyt ve Genel Sekreteri Jennings, 5 Nisan günü TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Şevket YILMAZ ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI ile görüştüler.

Görüşmede TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ, FIET yetkililerine Türkiye'de çalışma hayatının içinde bulunduğu sorunları anlatarak, 1980'de Askeri yönetimin işbaşına gelmesiyle birlikte, bazı düzensizliklerin fatura-

sının işçiler ve çalışanlar üzerine kesildiğini, bu arada bankacılık işkolu da bu yeni düzenlemelerden nasibini alarak grev yasağı kapsamı içine sokulduğunu ifade etti.

Demokratik bir toplumun asla kabul edemeyeceği kısıtlamaların yaşandığına dikkat çeken TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ "— 12 Eylül 1980'de getirilen yasaklarla çalışanlar büyük bir sıkıntının içine düşmüşlerdir. Tüm çalışanların sorunlarından soyutlanmayan bankacılık sektörü de bu kısıtlamalar sonucu yoksullaşmış, bir kısım banka çalışanı da "sendikalaşma yasağı", sendikalaşan banka çalışanı ise "grev yasağı" ile karşılaşmışlardır. Bu konum banka çalışanlarını güç durumlara itmiştir" dedi.

56 ülkeden 317 sendikanın üye olduğu ve 10 milyon çalışanı bünyesinde toplayan FIET'in yetkilileri, Türkiye'de bankacılık işkolundaki sendikal hakların

kısıtlılığını protesto ettiğini açıkladılar. FIET yöneticileri, yaptıkları açıklamada, Türkiye'nin, Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)'nun ve diğer uluslararası kuruluşların sürekli eleştirilerine maruz kaldıklarını, bu ihlaller ve kısıtlamalar yüzünden üye olmayı hedeflediği Avrupa Topluluğu (AT) içinde de büyük kaygılara yol açtığını ifade ettiler.

Türkiye'de BASİSEN, BASS, TEZ-KOOP-İŞ ve BANKSİS sendikalarının üye olduğu FIET'in Merkezi İsviçre'nin Cenevre kentindedir. FIET Genel Başkanı LLOYT ve Genel Sekreter JENNINGS'in Türkiye'yi ziyareti nedeniyle FIET yayınladığı basın bildirisinde şu görüşlere yer veriyor:

"— FIET, Türkiye'deki kısıtlayıcı sendikal mevzuatı yıllardır eleştirmektedir. Türk çalışma mevzuatı, Avrupa'da ve dünyanın her yerinde kabul görmüş olan ILO standartlarına

YABANCI ÖĞRETMEN TEMSİLCİLERİNİN TÜRK-İŞ'İ ZİYARETİ..

9 kişiden oluşan Avrupalı yabancı öğretmen ve memur sendikası temsilcileri, TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Konfederasyonun çalışmaları hakkında bilgi aldılar.

EĞİTİM-İŞ'in kuruluşunun yasallığı konusunda açılan davayı izlemek üzere Türkiye'ye gelen Uluslararası Öğretmenler Sendikaları Federasyonu (WCOTP/CMOPE) Genel Sekreteri **Marc-Alain BERBERAT** (İsviçre) başkanlığındaki heyet, 10 Nisan günü TÜRK-İŞ'i ziyaret etti. TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlanma Sekreteri **Mehmet BAMYACI** ile görüşen heyet üyeleri, TÜRK-İŞ'in çalışmaları yanında Türkiye'deki çalışma hayatının durumu ve sorunları hakkında bilgi aldılar.

Görüşme sırasında **BAMYACI**, Türkiye'de 1980'de askeri yönetimle kısıtlanan hakların, sivil yaşama dönülen 1983 tari-

hinden itibaren tedrici de olsa yumuşama içine girildiğini, bu konudaki yasal düzenlemenin gerekliliğini TÜRK-İŞ'in başından beri savunduğunu, 1982 Anayasa'sında çalışma hayatını düzenleyen maddelerin değişmesi gerektiğini ifade ederek "**Biz TÜRK-İŞ, olarak hükümete çeşitli evrelerde Anayas'nın çalışma hayatını düzenleyen maddelerinin değişmesi için yasa önerilerimizi verdik. Bu maddelerden biri de memurların yani tüm çalışanların rahatlıkla sendikalı olmasını amaçlayan maddesi olmuştur. Uluslararası desteğin önemini bilerek, Türkiye'de tüm çalışanların sendikalı olması gerektiğine inanıyoruz. Sizlerin de bu desteği esirgemiyeceğinize inanıyoruz.**" dedi.

da uygun değildir. ILO Türkiye'ye ilişkin pek çok şikayeti ele alıp görüşmüştür. ILO, özellikle Türkiye'yi 87 sayılı örgütlenme özgürlüğü sözleşmesini hala imzalamamış olmasından ve ayrıca imzalamış olduğu 98 sayılı Sendikalaşma ve Toplu sözleşme hakkı sözleşmesini vahim biçimde ihlal etmesinden ötürü uzun süredir eleştirmektedir.

Demokratik bir toplumun asla kabul edemeyeceği bir kısıtlama örneği, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 29, 30 ve 31. maddelerinde zikredilen "banka sektöründeki kategorik grev yasağı" dır. Türkiye'deki mevzuat sendikaların örgütlenmesi ve sözleşme yetkisini kazanması hususlarında da zorluklar içermektedir. Türkiye'deki grev yasağı, Avrupa'nın bankacılık sektöründe asla mevcut olmayan bir kısıtlamadır. Birçok Türk bankasının başka Avrupa ülkelerinde açtıkları Şubelerde çalışanların grev hakkına

sahip bulunması, Türkiye uygulaması açısından acı bir çelişkidir.

FIET Başkanı Bengt Lloyd ve FIET Genel Sekreteri Philip Jennings, 5 ve 6 Nisan tarihlerinde Ankara ve İstanbul'da FIET'in Türkiye'de banka ve büro işkolunda kurulu üye sendikalarıyla görüşecekler, TÜRK-İŞ'le temas edecekler ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını ziyaret edeceklerdir. FIET yöneticileri, bu temaslarında, mevcut kısıtlamalara karşı çıkacaklar ve Türk Hükümetinin banka sektöründeki grev yasağını kaldırmasını talep edeceklerdir. Bütün Avrupa'da işçiler kendi çıkarlarını savunurken grev yapma hakkına sahiptirler ve Türk işçilerinin bu haktan yoksun bırakılmasını FIET kabul edememektedir. Çalışma mevzuatının uluslararası standartlara uyum sağlaması amacıyla, FIET yöneticileri, mevzuatın tümüyle yeniden ele alınmasını ve neticede Türk işçilerinin örgütlenme, toplu pazarlık ve grev haklarının tam olarak tanınmasını

talep etmektedirler.

FIET ve üyeleri, Türkiye'de temel insan hakları ve sendika özgürlükleri tam olarak güvence altına alınmadan, Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna üyeliğinin gerçekleşmesine imkan olmadığı kanısındadırlar.

FIET Yönetimi, 100 ülkedeki 325 üye sendikaya, Türkiye'deki anti-sendika mevzuat düzeltilinceye kadar, Türk sendikalarıyla dayanışma içinde bulunduklarını gösterecek eylemlerde bulunmalarını tavsiye etmeyi öngörmektedir."

FIET yetkilileri, Türkiye'de bulunduğu süre içinde BASİSEN, BASS ve TEZ KOOP-İŞ Sendikaları ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) yanında ANAP, SHP ve DYP yöneticilerini ziyaret ettiler. Daha sonra konuk sendikacılar İstanbul'da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT'la da görüştüler.

TOÇOĞLU :

“Sözleşmenin barış içinde bitirileceğine dair umut ışığı görmüyorum”

DEMİRYOL-İŞ, TCCD SÖZLEŞMESİ MÜZAKERELERİ DEVAM EDİYOR..

- DEMİRYOL-İŞ TCCD SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİ 3 NİSAN'DA BAŞLADI. MÜZAKERELERDE 4 TUR YAPILDIĞI HALDE İSTENEN NOKTAYA GELEİNEMEDİ..

DEMİRYOL-İŞ Sendikası ile TCCD Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan işçiler adına sürdürülen toplu iş sözleşme görüşmelerinde dört tur yapılmasına rağmen pek bir gelişme sağlanamadı.

Yaklaşık 40 bin işçinin bu artan hayat pahalılığında sözleşmesinin imzalanarak, bir an önce ekonomik durumlarını iyileştirici gelişmeyi beklerken işveren sendikası TÜHİS'le masaya oturan DEMİRYOL-İŞ Sendikası yetkililerinin bütün iyiniyetlerine rağmen sözleşmenin imzalanması sonuçsuz kaldığı belirtildi. Nisan ayı başında başlayan toplu iş sözleşme görüşmeleri tarafların haftada 3 gün müzakere etmelerine rağmen bir gelişme sağlanamıyor.

TCCD Genel Müdürlüğü işyerleri ile bağlı ortaklıklar

DEMİRYOL-İŞ yetkilileri ile işveren sendikası TÜHİS arasında süren toplu sözleşme görüşmelerinde henüz bir sonuç yok..

TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVASAŞ işyerlerinde çalışanlar adına 14 ncü dönem olarak başlanılan bu toplu iş sözleşmesine DEMİRYOL-İŞ adına TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanı **Enver TOÇOĞLU** ve Yönetim Kurulu üyeleri ile sözleşme komitesi üyeleri katılıyor.

Sürdürülen toplu iş sözleşme çalışmalarıyla ilgili olarak bilgi veren TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri **Enver TOÇOĞLU**, yaptığı açıklamada “Ne yazık ki iym-

ser bir tablo çizemeyeceğim. TCCD sözleşmesinin barış içinde bitirileceğine dair bir umut ışığı göremediğimizi itiraf etmek isterim. Çünkü, görüşmelerde bir önceki sözleşmede yer almış, müktesep hak haline gelmiş maddelerde dahi uzun tartışmalar çıkmaktadır. Herhalde İşveren sendikası TÜHİS'in müzakereci heyeti, hükümetin talimatı doğrultusunda hareket etmek zorunda kaldıkları için, müzakereler bir arpa boyu gidiyor” dedi.

YILMAZ'ın da katıldığı basın toplantısında ÖZBEK suçlamaları reddetti.

ÖZBEK: "CUMHURBAŞKANI'NIN SÖZLERİ GERÇEK DIŞI" ..

Türk Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, Cumhurbaşkanı **Turgut Özal**'ın "Erdemir'deki işçi çıkarmaları konusunu araştırdım. Yüksek ücret almışlar. Aralarında bir fark kalmış, işveren de -bu ücreti veririz ama işçi çıkarırız- demiş. Razi olmuşlar. Hadise bundan ibaret. Razi oluyorlar, ondan sonra da niye işçi çıkarıyorsunuz diye geliyorlar" şeklindeki konuşmasını cevaplandırdı.

Özbek, düzenlediği basın toplantısında "Bizlerin böylesine çirkin, böylesine adi ve böylesine şerefsiz bir pazarlığa bugüne kadar ortak olmadığımız gibi, bundan sonra da ortak olmayacağımız kamuoyu tarafından bilinmektedir" dedi.

Erdemir toplu sözleşmesinin MESS Başkanı ve Başhukuk Müşaviri ile sürdürülen müzakerelerle yapıldığını, bu iki kişinin canlı şahit olduklarını kaydeden Özbek, işçi çıkarmaların alınan ücret zammından kaynaklanmadığını, Erdemir Genel Müdürünün alınan ücret zammı ne

★ *Özal'ın Erdemir'deki işçi çıkarmalarıyla ilgili olarak "Sendika razı olmuş" şeklindeki sözlerini cevaplandıran Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbek, "Böyle şerefsiz bir pazarlığa ortak olmayız" dedi.*

★ *Basın toplantısına katılan Şevket Yılmaz, Cumhurbaşkanının Sürdürdüğü politika ile bir yere varılamayacağını söyledi.*

olursa olsun, zaten işçi çıkarmaya kararlı olduklarını ifade ettiğini söyledi.

Basın toplantısında bulunan Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, **Özbek**'in açıklamasından sonra yaptığı konuşmada, "Sistemli olarak sendikacıları karalayan, buna TRT'yi alet eden politikalarla bir yere varılamaz" dedi.

Yılmaz, 6 Haziran'da toplanacak ILO yıllık konferansına Türkiye'nin durumu ile ilgili arıntılarını ileteceklerini kaydederek "Türkiye'nin kara listede kalması hükümetin ayıbı olacaktır" dedi.

Yılmaz, Cumhurbaşkanının sendikacıları suçlamalarının altında,

Erdemir'de sağlanan ücret artışlarının 500 bini aşkın kamu işçisi için sürdürülen sözleşmelere yansımalarını önlemek amacıyla yattığını da sözlerine ekledi.

TÜRK METAL TRT'DEN CEVAP HAKKI İSTEDİ

Türk Metal Sendikası, Cumhurbaşkanının sendikayı suçlayan sözlerinin TRT'den kendi sesinden yayınlanması karşısında, cevap hakkı istedi.

Genel Başkan **Mustafa Özbek**, gereken başvurunun yapıldığını, cevap hakkı verilmezse yargı yoluna gideceklerini söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve TEKGIDA-İŞ Genel Başkanı Orhan BALTA hükümetin uygulamaya koyduğu "tütün kararnamesi"ni eleştirdi:

Balta "kararnameyi" eleştirerek, Türk halkının planlı bir şekilde yabancı sigara tekellerinin tutsağı yapıldığını söyledi..

"YENİ KARARNAME TÜRK TÜTÜNCÜLÜĞÜNE BÜYÜK DARBE VURACAK"

- **BALTA** açıklamasında, 1983 yılından bu yana Türkiye'de planlı bir şekilde yabancı sigaranın yaygınlaştırıldığına dikkati çekerek, Türk halkının yabancı sigara tekellerinin tutsağı haline getirildiğini öne sürdü...

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Tekgıda-İş Sendikası Genel Başkanı **Orhan BALTA** "son bir kaç yıldır, Türk tiryakisini yabancı sigara içmeye adeta zorlayan uygulamala şahit oluyoruz. Geçmiş yıllarda İspanya'da olduğu gibi Türkiye'de de tütüncülüğün yok olması için çeşitli oyunlar oynanmaktadır" dedi.

ORHAN BALTA'NIN AÇIKLAMASI

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA**, hükümet tarafından

Devlet Planlama Teşkilatı Uzmanlarına hazırlattırılan "Tütün Kararnamesi" ile ülkemizde yaklaşık üç milyon üretici ve ailesinin geçimini sağladığı tütüncülüğümüze büyük darbe vurulacağını belirtti.

1983 yılından beri, yabancı sigaranın yaygınlaştırıldığına dikkati çeken **BALTA**, Türk halkının planlı bir şekilde yabancı sigara tekellerinin tutsağı yapıldığını öne sürdü. TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Tekgıda-İş Genel Başkanı **Orhan BALTA**, açıklamasında devamla şunları söyledi :

"Büyük kentlerin duvarlarına, anayollardaki dağlara taşlara, parekende satış yapan köy bakallarının tabelalarına kadar giren reklamlar sayesinde, yabancı sigara halka empoze edilmektedir. Yabancı sigara içmek toplumda sanki bir 'üstünlük' imiş gibi olarak tanıtılıyor. Yabancı sigara içiminin artması nedeniyle Türkiye'nin tütün dışsatımından elde ettiğimiz gelir, sigara alımı için Uluslararası tekellerin cebine akmaktadır. Bu yetmezmiş gibi, hazırlanmakta olan Tütün

➔ Kararnamesi ile tütüncülüğümüze son darbe vurulacaktır. Tekel'in devreden çıkarılarak yabancı şirketlerin tamamen kendi istekleri doğrultusunda pazarlama imkanlarına kavuşmasını sağlayan ve reklam kısıtlamalarını ortadan kaldıran bir kararname hazırlandı. Konusunda kesin bilgiler mevcuttur. Yabancı sigara tekellerinin, yeni kabul edilen sigara reklamlarını kısıtlayan yönetmeliğin hafifletilmesi için baskı yaptığı da bilinmektedir."

BATI'DA SİGARA TÜKETİMİ AZALIRKEN, TÜRKİYE'DE ÖZENDİRME ÇABALARI VAR..

Gelişmiş batı toplumlarında sigara tüketiminin giderek azaldığına dikkati çeken Orhan BALTA, "Türkiye'de ise yönetim tarafından da el altından desteklenen yabancı sigara tekelleri, gençlerin uğrağı olan yerlere, kahvehanelere giderek, bedava yabancı sigara ve çakmak dağıtmakta ve gençliğimizi etki altına almaktadır" şeklinde konuştu.

Yabancı sigara olayının boyutlarının çok yönlü olduğunu belirten TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Orhan BALTA, "Türk tiryakisinden, tütün işçisine, oradan da tütün işleyen 700 bin aileye kadar tüm insanımızı etkileyen bu kararname konusunda halkımızı duyarlı olmaya çağırıyoruz" diyerek sözlerini şöyle sürdürdü:

"TEKEL'in elinde bulunan 8 sigara fabrikasının teknolojisi çok eskidir. Yıllardır yenileşme yapı-

madığı için üretilen sigara ve kağıt kalitesizliği nedeni ile yabancı sigara ile rekabet etmek mümkün olmamaktadır. Böylelikle halkımız baştan itibaren yabancı sigaraya yöneltilmektedir. TEKEL 2000 sigarasında ise % 99 oranında Virginia ve Burley tipi tütün harmanlanmakta ve içine aromatik maddeler ilave edilmektedir. Tiryaki bu sigarayı bulamayınca tekrar aynı harmanı ve aromayı aramakta ve yabancı sigara tekellerine boyun eğmeye devam edildikçe, gelecekte TEKEL'in de elden çıkartılacağı kuşaklarımız artıyor."

TİRYAKİLER YABANCI SİGARA TEKELLERİNİN OYUNCAĞI MI OLACAK?

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Tekgıda-İş Sendikası Genel Başkanı Orhan BALTA "Türk Sigarası ve Türk Tütüncülüğünün ortadan kaldırılması tezgahlarının başarıyla olması halinde, tiryakilerin yabancı sigara tekellerinin elinde oyuncak olacağını ve onların istedikleri fiyatı ödemek zorunda kalacağını" öne sürdü ve bu uygulamaya şiddetle karşı çıkacaklarını bildirdi.

Sigarada 'şartlı' yatırım

Sigara şirketleri ne istiyor?

1. Tekel ürünlerine uygulanan vergi miktarını düşürün. Tütün ithalatındaki fonu da azaltın.
2. Ürün fiyatlarını serbest piyasa koşullarına göre biz belirleyelim.
3. Türkiye'de kiminle ortak olacağımıza biz karar verelim. Tekel ile ortaklık kurmak zorunlu değil.

"Tekel'de Marlboro ajanları mı var?"

"Yerli sigara baltalanıyor"

TEKEL Genel Müdürlüğü'nden 6.5 ay önce alınan Süreyya Yücel Özden:

- "8 sigara fabrikası var, hepsinin de teknolojiyi eski. Yatırım müsadese verilmeyecek, kaliteli kağıt ve ambalaj üretilmeyecek. Tütün alım politikası da tütün yapılamazsa nasıl iyi ve kaliteli sigara üretilir? Zavallı Tekel ne yapacak? Tekel'in yabancılara çıkarmak istediği, hep eleştirilen, hep gözbeğlenilen bir yerdir."
- "Günde 30 milyon satış hacmiyle para üreten Tekel gibi bir dev, 6.5 ay önce aldığı emirle elinden geleni yaptı. Ama bir zamanların prensleri gibi un yapamıyor. Çünkü üreticisiyle esnafıyla içiyle dışıyla tütün politikaya çok müskat bir konu. Tekel'in yabancılara çıkarmak istediği, hep eleştirilen, hep gözbeğlenilen bir yerdir."

SORU: Tekel, neden kaliteli sigara üretilmiyor?

YANIT: Bunu anlamak için Tekel ile ne durumda olduğunu bilmek lazımdır. Tekel, günde 30 milyon lira satış hacmiyle, 700 milyon lira olan bütçeyle, 50 bin işçinin çalıştığı en büyük kamu kuruluşudur. Üretimden, esnafına, ticaretine, devletine, halkına, sigara fabrikası var. Sigara, en modern teknolojiye sahip, 9-10 bin işçi çalıştırıyor. Bütün bunlara rağmen, 6.5 ay önce aldığı emirle, elinden geleni yaptı. Ama bir zamanların prensleri gibi un yapamıyor. Çünkü üreticisiyle esnafıyla içiyle dışıyla tütün politikaya çok müskat bir konu. Tekel'in yabancılara çıkarmak istediği, hep eleştirilen, hep gözbeğlenilen bir yerdir."

SORU: Kabul ediyorsunuz ki, Tekel'in elinde bulunan 8 sigara fabrikasının teknolojisi çok eskidir. Yıllardır yenileşme yapılmadığı için üretilen sigara ve kağıt kalitesizliği nedeni ile yabancı sigara ile rekabet etmek mümkün olmamaktadır. Böylelikle halkımız baştan itibaren yabancı sigaraya yöneltilmektedir. TEKEL 2000 sigarasında ise % 99 oranında Virginia ve Burley tipi tütün harmanlanmakta ve içine aromatik maddeler ilave edilmektedir. Tiryaki bu sigarayı bulamayınca tekrar aynı harmanı ve aromayı aramakta ve yabancı sigara tekellerine boyun eğmeye devam edildikçe, gelecekte TEKEL'in de elden çıkartılacağı kuşaklarımız artıyor."

YANIT: Bunu anlamak için Tekel ile ne durumda olduğunu bilmek lazımdır. Tekel, günde 30 milyon lira satış hacmiyle, 700 milyon lira olan bütçeyle, 50 bin işçinin çalıştığı en büyük kamu kuruluşudur. Üretimden, esnafına, ticaretine, devletine, halkına, sigara fabrikası var. Sigara, en modern teknolojiye sahip, 9-10 bin işçi çalıştırıyor. Bütün bunlara rağmen, 6.5 ay önce aldığı emirle, elinden geleni yaptı. Ama bir zamanların prensleri gibi un yapamıyor. Çünkü üreticisiyle esnafıyla içiyle dışıyla tütün politikaya çok müskat bir konu. Tekel'in yabancılara çıkarmak istediği, hep eleştirilen, hep gözbeğlenilen bir yerdir."

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği haftası 4 Mayıs günü başladı. Hafta dolayısıyla SSK Genel Müdürlüğü salonu'nda yapılan açılış toplantısına TÜRK-İŞ yöneticileri ve sendika liderleri katıldılar.

4-10 MAYIS, İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİ HAFTASI

TÜRKİYE'DE SON 7 YIL İÇİNDE 1 MİLYON 83 İŞ KAZASI MEYDANA GELDİ..

- ★ Bu kazalarda 8 bin 900 işçi öldü ve 18 bin işçi ise sakat kaldı. İş Kazalarının denetim yetersizliğinden meydana geldiği ifade edildi...

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası, 4-10 Mayıs günleri düzenlenen toplantı, panel ve konferanslarla anıldı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından SSK Genel Müdürlüğü Konferans Salonu'ndaki toplantıda Başbakan Yıldırım AKBULUT, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT, YÖK Temsilcisi Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET ve TİSK Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR birer konuşma yaptılar.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU burada yaptığı konuşmada son 7 yılda Türkiye'de meydana gelen toplam 1 milyon 83 iş kazasında 8 bin 900 işçinin öldüğünü, 18 bin işçinin ise sakat kaldığını belirterek "Önlem ve denetim yetersizliği yüzünden, her yıl binlerce işçimiz hayatını kaybediyor" dedi. (Başoğlu'nun konuşmasının özeti öteki sütunlarımızdadır.)

BAŞBAKAN AKBULUT'UN KONUŞMASI

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği toplantı-

sının açılışında bulunan Başbakan Yıldırım Akbulut konuşmasında işçi-işveren ilişkilerine değinerek toplu iş sözleşmelerinin uzamasının yarattığı sıkıntıların hem işçi hem işverene hem de ülkeye zarar verdiğini, işçilerin haklarının alması için toplu pazarlık sisteminin en demokratik biçimde kullanılmasından yana olduklarını söyledi. Akbulut, grev ve lokavt uygulamaları ile son yıllarda büyük işgünü kayıplarına neden olduğunu, iş ve meslek hastalıklarının da Türk ekono-

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği haftasının açılışında Başbakan Akbulut'da bulundu ve bir konuşma yaptı..

► misisi üzerinde büyük zararlara yol açtığına dikkat çekerek şöyle dedi:

“—Sosyal ve ekonomik bakımdan böylesine önemli bir sorun oluşturan iş kazaları ve meslek hastalıklarının asgari seviyeye indirilmesi, çağdaş ve ileri bir ülke olma yolunda büyük gelişmeler kaydeden Türkiye'miz için kaçınılmaz bir nitelik taşımaktadır. Bunun en etkili yolu ise kuşkusuz eğitim ve bilinçlendirmedir. Bu nedenledir ki, işyerlerinde alınması gereken tedbirlerle ilgili eğitim ve faaliyetlerinin okullarımızdan işbaşına kadar her kademedede yaygın bir şekilde sürdürülmesinin yararına inanıyorum. Bu konuda resmi kurumlarımız yanında özellikle işçi ve işveren kuruluşlarımız çok daha etkili ve yararlı faaliyetlerde bulunabilecek anlayış ve kapasiteye sahip bulunduklarına kuşku duymuyorum.”

GEÇEN YIL İŞ KAZASINDA 1.500 İŞÇİ İŞ KAZASINDA YAŞAMINI KAYBETTİ...

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren AYKUT**, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası dolayısıyla düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada Türkiye'de 1990 yılında meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle bin 500 işçinin hayatını kaybettiğini, 3 bin 224 işçinin de çalışamayacak derecede sakat kaldığını söyledi. **AYKUT**, işçi kazaları sonucu

yine 2 milyon 642 bin 615 işgünü ve trilyonlarla ifade eden üretim kaybının meydana geldiğini belirtti. **AYKUT**, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında denetim, eğitim, bilimsel inceleme ve araştırmaların artan bir şekilde sürdüğünü söyledi.

Yüksek Öğretim Kurumu Temsilcisi **Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET** de yaptığı konuşmada işçi sağlığının korunması ve iş güvenliği sağlanması için eğitime önem verilmesi gerektiğini belirtti ve YÖK'ün bu alanda her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu kaydetti.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri **Kubilay ATASAYAR** da İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin okul ve eğitim programla-

rına eklenmesinin zorunlu bir ihtiyaç olduğunu söyledi.

Daha sonra İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası dolayısıyla düzenlenen inceleme, resim, slogan ve kompozisyon yarışmasında derece alanlar ile uzun yıllar işçi sağlığı alanında hizmeti bulunanlara ödül verildi.

İşçi Sağlığı İş Güvenliği Haftası dolayısıyla çeşitli toplantılar yapılarak etkinliklerle tamamlandı. Bu toplantılarda; TÜRK-İŞ Eğitim Uzmanı **Sabahattin DERTLİ** ile Eğitim Uzmanı **Necati BALTA** birer tebliğ sunarak etkinliklere katıldı.

İşçi Sağlığı ve İş güvenliği konusunda koruyucu önemleri sergileyen manken kızlar, Başoğlu ile görülüyor...

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği toplantısında konuşan BAŞOĞLU:

Başoğlu, İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği toplantısında konuşuyor.

“ÖNLEM VE DENETİM YETERSİZLİĞİ YÜZÜNDEN, HER YIL BİNLERCE İŞÇİMİZ HAYATINI KAYBEDİYOR”

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, Anayasa'nın, 1475 sayılı iş yasasının ve ilgili diğer mevzuatın emredici hükümlerine rağmen, devletle işverenlerin işçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlama konusunda gereken önlemleri almamaları yüzünden her yıl binlerce işçimizin hayatını kaybettiğini hatırlattı.

Ankara'da düzenlenen “İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ HAFTASI” toplantısının açılışında işçi kesiminin görüşlerini dile getiren Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, yurdumuzda giderek korkunç boyutlara ulaşan iş kazalarındaki işgünü kaybının da iddiaların aksine grevlerde kaybolan işgününden fazla olduğuna dikkati çekti.

1987 yılında 12 ilde başlatılan “İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Haftası” toplantılarının giderek yaygınlaştırılmasından memnunkluk duyduklarını belirten **Mustafa BAŞOĞLU**, buna rağmen iş kazası sayısında azalma olacağına artış kaydedtiği görülünce düzenlenen bu toplantıların amacına ulaşamadığını söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) ve SSK kayıtlarına göre Türkiye'deki işkazalarının dünya'da ilk sıraları aldığını, ülkemizin sosyal ve ekonomik açıdan çok ilerde bulunduğu ülkelerden bile, bu konuda geride olduğunu vurguladı ve özetle şunları söyledi:

“Yasa ve mevzuat yönünden oldukça zengin düzenlemelere sahip bulunmamız, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda uğradığımız can ve mal kayıplarını önlemeye maalesef yetmemektedir. Devlet ve işverenler bu konuda gerekli önlemleri alamamaları, kazaların başlıca nedenidir.

Resmi kaynaklar, ülkemizdeki işyerlerinin ancak %2'sinin bir yılda denetlenbildiğini gösteriyor. Bu gidişle tüm işyerlerinin ancak 50 yılda denetlenmeden geçirilebileceğini düşünmek bile büyük bir hayal kırıklığı yaratmaya yeter. Yeni Çeltik'te meydana gelen ve acılar henüz hafızalarımızdan silinmeyen, büyük facia ile ondan önce ve sonraki kazalar, bu olaylara bağlı can ve mal

kayıplarının temelinde denetim aksaklığının yattığını bize açıkça göstermektedir.

İnsan hayatına verdiğimiz önem bu ölçülerde sürüp giderse, böyle bir ortamda iş kazalarının azalmasını beklemek mümkün olamaz. O nedenle yılda ortalama olarak ülkemizde 150 binin üstünde meydana gelen iş kazasında 1200'den fazla işçimiz hayatını kaybederken, 18 bini işgöremez şekilde sakat kalmakta, her yıl 2,5 milyonu aşan işgünü kayıpları olmaktadır.

Meydana gelen yıllık kaza toplamına göre yapılan değerlendirmede, hergün 430 iş kazası, 3 meslek hastalığı, 4 ölüm ve 9 daimi sakatlığa maruz kalıyoruz.

TÜRK-İŞ olarak, iş kazası riskinin fazla olduğu işkollarına öncelik vererek düzenlediğimiz İşçi Sağlığı - İş Güvenliği Seminerleriyle işçilerimizi eğitmeye özen gösteriyoruz. Elimizden geldiğince teorik ve pratik bakımdan işçilerimize ve hatta katılmalarından memnunkluk duyduğumuz işveren temsilcilerimize bilgiler aktarmaktayız. Üye kuruluşlarımız da aynı amaçla seminerler düzenleyip bilgilendirme çalışmalarını sürdürüyorlar.

Ama bu büyük ülke sorunu sadece TÜRK-İŞ'in ve sendikaların üzerine yüklenemez. Anayasa'nın 56. maddesi bu konudaki en önemli görevi devlete yüklemiştir. Ancak yukarıda da belirttiğim gibi, yılda sadece %2 oranında işyeri denetimi yapılabiliyor ise, bu görevin ne kadarının yerine getirildiği, kendiliğinden ortaya çıkar. Kaldı ki, çalışan bir işyerinin kurallara uyup uymadığını denetlemek kadar, tesbiti büyük önem taşır.

İşverenlerimizin, eğitim faaliyetlerine en az TÜRK-İŞ ve sendikalarımız kadar önem vermesini beklemekten hakkımızdır.

Son yedi yılda, genel bir değerlendirme yaptığımızda, bu sürede meydana gelen iş kazası sayısının 1 milyon 83 bin olduğu görülmüyor. Bu durum, soruna ne kadar duyarlı kaldığımızın acı bir tablosudur. Son yedi

yılda yine 8 bin 900 işçimiz hayatını kaybederken, 18 bin 341'i sakat kalmıştır. Bu süre içinde kaybedilen işgünü sayısı ise tahminlerin ötesinde 17 milyonu aşmaktadır.

Kazayı kader saymak kadar acı birşey olamaz.

Ülkemizde meydana gelen toplu ve münferit binlerce ölüm olayına, sakatlıklara, milyonlarca işgünü kaybına ve tüm bunlar dolayısıyla uğradığımız trilyonlarca lira kayba yeniden maruz kalmamalıyız.

Bu toplantılardan çıkardığımız sonuçları ve olaylardan aldığımız dersi uygulamaya yansıtmalıyız.

Bir konuya daha eğilmek istiyorum. Başta Sayın Cumhurbaşkanının beyanatlarıyla körüklenen grevler ve taraflar arasındaki uyuşmazlıklar da iş hayatını menfi etkilediği gibi, emeğinin karşılığını alamayan işçi mecburen greve gitmektedir. Yine geçim sıkıntısında olan her insan gibi işçiler de bu olumsuzluk yüzünden bazen işyerlerinde dikkatleri zayıfladığı için, iş kazası sayısının artmasına neden olabilmektedirler.

Grevlerde kaybolan işgünün ekonomiyi olumsuz etkilediği iddia ediliyor. Demokratik zeminlerde hakkını arayan işçi greve son çare olarak başvurumaktadır. Bu, bir hak arama yoludur. Hakkını arayan insandan işgünü kaybının hesabı sorulamaz. Buna rağmen devlet ve işverenin gerekli önemi göstermemesi yüzünden meydana gelen iş kazalarında kaybolan işgünü sayısı grevdekilerden daha fazladır. 1989 yılı istisna tutulursa, her yıl iş kazalarında kaybedilen işgünü sayısı, grevlerle kaybedilenin çok üstündedir.

Grevlerdeki işgünü kayıplarını daha sonra kazanmak mümkündür. Ama kaza sonucu ölenin yerine yenisini koyabilmek ve onların dul ve yetimlerinin acısını gidermek mümkün değildir.”

İŞÇİNİN
EKMEK
MÜCADELESİ..

Grevci işçilere
hitap eden
BAMYACI,
TÜRK-İŞ'in cam
işçisini
desteklediğini
söyledi.

KRİSTAL-İŞ, CAM FABRİKALARINDA GREVE BAŞLADI..

★ Greve başlayan işçilere hitap eden Gen. Teşk. Sekr. BAMYACI, TÜRK-İŞ'in şişe cam işçilerinin yanında olduğunu söyledi.

Kristal-İş sendikası Şişe Cam Grubu'na ait 12 işyeri ile Koç Holding'e bağlı İzocam fabrikalarında çalışan yaklaşık 13 bin cam işçisi 14 Mayıs günü greve başladı. TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet BAMYACI**, yanında TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi **Faruk BÜYÜK-KUÇAK** olduğu halde İstanbul'da Şişe Cam grevini başlattı..

Şişe Cam Holdinge bağlı Paşabahçe, Çayırovası Cam Sanayii, Cam-İş Madencilik, Cam Elyaf, Cam İşleme Sanayi, Topkapı Şişe Sanayi, Teknik Cam, Trakya Cam, Kırklareli Cam Sanayi, Anadolu Cam, Sinop Cam, Bursa Oto Cam Sanayii, ile Koç Grubuna bağlı İzocam'ın Tarsus ve Gebze işyerlerinde 14 Mayıs sabahı greve başladı.

İstanbul'da Paşabahçe Cam Sanayii çalışan 3 bine yakın işçi, sendika şube binasından fabrikaya sloganlar atarak yürüdüler. İşçiler burada grev pankartını fabrikanın kapısına asarak, davul-zurna eşliğinde halay çektiler. Grev yerinde bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet BAMYACI**, TÜRK-İŞ'in cam işçisinin

yanında olduğunu bildirerek, desteklediğini belirtti. **BAMYACI** "20 Mayıs'tan itibaren 650 bin kamu işçisi sizinle birlikte mücadele etmeye hazır oluyor. Haziran ayı 650 bin işçinin greve başlayacağı ay olacaktır." dedi.

Kristal-İş Genel Başkanı **İbrahim EREN**'de konuşmasında toplu iş sözleşme görüşmelerinde anlaşma zemini aradıklarını ancak işveren

temsilcilerinin uzlaşmaz tutumu yüzünden greve gitmek zorunda kaldıklarını belirterek "işverenler yeterli ücret değil, sefalet ücreti önerdiler" dedi.

Kristal-İş Sendikası, Türkiye Cam, Çimento ve Toprak İşverenleri Sendikası ile 23 Ocak günü toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanmaması üzerine Kristal-İş 2 Mayıs günü grev kararı almıştı.

BAMYACI, beraberinde Kristal-İş yöneticileri ve sendikacılar olduğu halde, işçiye moral verildi.

EREĞLİ DEMİR-ÇELİK'TE SÖZLEŞME BİTİRİLDİ..

Ereğli Demir-Çelik Fabrikaları işyerinde çalışan 5 bin 732 işçi adına TÜRK METAL Sendikası ile işveren sendikası MESS arasında sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde 3 Nisan günü anlaşmanın sağlanması üzerine alınan grev kararı kaldırıldı ve ERDEMİR işyerinde başarılı bir sözleşme yapıldı.

Bilindiği üzere toplu iş sözleşme görüşmelerinde taraflar uyuşmazlık zaptı tutmuşlar, TÜRK METAL 20 Şubat 1991 tarihinde grev kararı almıştı. Bu gelişmeler üzerine

işyerinde grev hazırlıklarına giren sendika, Nisan ayı başında işverenle kurulan diyalog sonucu anlaşmayı sağladı.

SÖZLEŞME İLE ELDE EDİLEN HAKLAR..

Bağitlanan toplu iş sözleşmesi ile 31 kademe ücret skalasına göre, yüzde 185 zam sağlandı. TÜRK METAL ile MESS arasında bağitlanan bu sözleşmeye göre, saat ücretlerine birinci yıl yüzde 185, ikinci yılın birinci altı ayı için yüzde 35, ikinci altı ay içinde yüzde 30 zam alındı.

Toplu iş sözleşmesi ile ERDEMİR'de 5 bin 88 lira olan ortalama saat ücreti, yüzde 185'lik artışla 14 bin 500'e ulaştı. Sözleşme öncesi ortalama brüt ücreti 1 milyon 144 bin 800 lira olan bir işçinin ortalama ücreti 3 milyon 262 bin 725 lira oldu. Bu ücretlerle bir işçinin eline ayda daha önce 712 bin lira net geçerken, yeni sözleşmeyle sosyal yardımlar hariç ayda 2 milyon 7 bin lira geçiyor.

ERDEMİR sözleşmesinin bağitlanması üzerine Karadeniz Ereğlisinden yola çıkan bir grup işçi, "şükranlarını sunmak" için Ankara'ya geldiler. Ankara'da bağit oldukları TÜRK METAL ile TÜRK-İŞ'e Genel Merkezlerine gelen işçilere buralarda yöneticilerine çiçeklerle teşekkürlerini ifade ettiler. TÜRK-METAL'e uğradıktan sonra, 26 Nisan günü yanlarında TÜRK METAL Genel Başkanı Mustafa ÖZBEK ve Yönetim Kurulu üyeleri olduğu halde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne gelen işçiler, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkürlerini belirttiler. İşçiler TÜRK-İŞ'te yöneticilerle birlikte TÜRK-İŞ yemekhanesinde yemek yediler.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ işçilere hitaben yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi:

"— Sizden bir tek ricam, unutkan olmayınız. Geçmiş gözünüzün önünde çıkarmayınız. Bizim çektiğimizden çoğunuzu haberi yok, nasıl haberiniz olsun ki... Ancak sendikanızın göndereceği ve sizin de hiç olmazsa beş-altı kişiye okutturacağınız dergi ve gazetelerle haberiniz olacak. Greve çıkacağınız gecenin geç saatlerine kadar sizin birlikteliğiniz, bütünlüğünüz, kararlılığınız MESS'in hem eski başkanını hem de yeni başkanını yendi ve siz şampiyon oldunuz. İşin doğrusu bu."

ACI KAYIP

YOL-İŞ Gen. Sekreteri A. Nejat KARAÖZ

Türkiye YOL-İŞ Sendikası Genel Sekreteri A. Nejat KARAÖZ'ü 20 Nisan günü kalp krizinden kaybettik. Mücadeleci kişiliği ve insana değer veren yapısıyla sendikal çevrede ve işçiler arasında sevilen KARAÖZ damar tıkanıklığı nedeniyle bir süre rahatsızlık çekiyordu. KARAÖZ'ün cenazesi 22 Nisan günü saat 11.00'de YOL-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen törenden sonra Maltepe Camii'nde kılınan öğlen namazına müteakkip Karşıyaka Mezarlığında toprağa verildi.

YOL-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen törene ailesi, TÜRK-İŞ yöneticileri YOL-İŞ sendikası yetkilileri ve işçiler katıldı. Burada yapılan konuşmalarda A. Nejat KARAÖZ'ün kişiliği ve sendikacılığı anlatıldı. YOL-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in konuşmasından sonra söz alan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver TOÇOĞLU, yaptığı konuşmada KARAÖZ'ün çok tutarlı ve yerinde davranışları ortaya koyan kişilikli bir insan olduğunu belirtti. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YIL-

MAZ Ankara dışında olduğu için cenaze töreninde bulunamadı.

NEJAT KARAÖZ'ÜN ÖZGEÇMİŞİ

1940 yılında Akseki'de doğan A. Nejat KARAÖZ, Lise öğreniminden sonra bir süre Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam etti. 1961 yılında DSİ Antalya 13. Bölge Müdürlüğünde işe başladı. Askerlik sonrası SSK'da işe başlayan KARAÖZ, burada bir süre çalıştıktan sonra Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Ankara 5. Bölge Müdürlüğünde görev aldı. 1969 yılında kurucusu olduğu Yapı-İmar Sendikası'nda Mali Sekreterliğe seçildi. 1970 yılında Ankara Şube Başkanı, 1977 yılında Genel Başkanı oldu. Tarihten itibaren YOL-İŞ Sendikası Yönetim Kurulu üyesi oldu. 1985 yılında YOL-İŞ Genel Başkan Yardımcısı olan KARAÖZ, Mehmet BAMYACI'nın TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine seçilmesi üzerine YOL-İŞ Genel Sekreterliğine ge-

tirilmişti. Evli ve 2 çocuk babası olan KARAÖZ'e rahmet diliyoruz.

10 YILDIR UYGULANAN "DÜŞÜK ÜCRET" POLİTİKASI, ÜCRETLERİ GERİLETTİ..

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA
MERKEZİ

1980'lerden bu yana uygulanmakta olan ekonomik politikanın başarılı olması için özellikle çalışanlardan istenen fedakârlık, bedeli ağır olarak ödenmek pahasına yerine getirilmiştir. Buna karşın, ekonominin on bir yıllık bir serüvenden sonra kısır bir döngü içerisinde tekrar tıkanma noktasına geldiği bugün tüm ekonomik ve sosyal göstergelerde kendini göstermektedir.

Ekonomiyi düzlüğe çıkarmak amacıyla 1980 başında uygulamaya başlanan kısa vadeli ve temel çözümlerden uzak ekonomik ve sosyal politikalarla bugün ulaşılan tablo; daha adaletsiz ve dengesiz bir gelir dağılımı, ürkütücü iç ve dış borç yükü, yüzde % 70'ler düzeyinde enflasyon, ekonomik ve sosyal baskı aracına dönüştürülmüş ve giderek artan işsizlik, reel ücretlerin aşındırılması ve buna benzer sorunların giderek artışıdır. Ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik alanda karşılaştığı güçlüklerin aşılmasında karşılaşılan sıkıntıların aşılmasında bugün yine çalışanlardan özveride bulunmaları beklenmektedir.

Nitekim 1991 yılı için uygulamaya konan programın temel göstergeleri, şimdiye kadar ülkenin temel sorunlarının çözümünde yetersizliği ortaya çıkan ekonomik politikaların sürdürülmek istendiğini ortaya koymaktadır. Programın çalışma hayatına ilişkin yaklaşımında da bir farklılık bulunmamaktadır. On yıldır "düşük ücret" temelinde başarı kazanmayı amaçlayan politikalar, bu doğrultuda yapılan düzenlemeler sonucu ücret gelirlerinin gerilemesine yolaçmıştır. Bu gerilemenin boyutları veriler farklı biçimde kullanılmış olmasına karşın resmi kaynaklarda bile ortadadır.

1991 PROGRAMINDA YANILTICI SONUÇLAR

1991 programında yanılıcı sonuçların çıkmasına neden olan hesaplama şekilleriyle özellikle geçtiğimiz iki yıllık (1989-90) dönem için fazla iyimser tablo çizilmeye çalışılmıştır. Özellikle kamu kesiminde ücretlerle ilgili 1989 ve 1990 yılı hatalı değerlendirmelere yol açacak niteliktedir. Yapılan hesaplamalar da; kamu kesiminde

1989 yılı için ücret artışı ve ücret ortalaması belirlemeleri süresi 1988 yılında sona erip bağitlanan kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin ikinci yılında (1989 yılı) uygulanan ücret zamları ve düzeyi dikkate alınmamıştır. Bu hatalı hesaplama ile 1989 yılında yüzde 104.4 oranında gerçekleşen ücret artışı yüzde 141 olarak gösterilmiştir. Böyle bir durumda 1990 yılı için öngörülen tahmin de geçerliliğini yitirmektedir. Yukarıdaki hesaplama şekliyle 1990 yılında meydana gelen ücret artışı yüzde 73 olmaktadır.

Bu çerçevede ücretlerin reel gelişimi incelendiğinde 1982 yılı itibariyle değer olarak 100 kabul edilen kamu kesiminde ücretler 1989-90 yıllarında nisbi bir iyileşme sağlanmasına rağmen anılan dönem içinde gerilemiştir. Gerileme 1982-90 döneminde yüzde 23.1 dir. Bu karşılaştırma 1980 öncesi ücretlere göre yapıldığında gerilemenin boyutu daha da yükselmektedir. Nitekim kamu kesimi ücretlerine 1979-90 dönemi itibariyle bakıldığında, işçi ücretlerinde gerileme yüzde 31.4 olmaktadır.

Kamu Kesimi İşçi Ücretlerindeki Değişim (1979 - 1989)

Yıllar	Esas Ücret Endeksi	Geçinme Endeksi	Reel Ücret Endeksi
1979	100	100	100
1980	174.3	194.3	87.7
1981	253.1	267.3	94.7
1982	316.3	354.7	89.2
1983	412.1	466.0	88.4
1984	529.5	691.6	76.6
1985	661.9	1.002.4	66.0
1986	785.3	1.349.4	58.2
1987	1.160.4	1.873.7	61.9
1988	1.733.7	3.285.8	52.8
1989	3.543.5	5.572.8	63.6
1990	6.130.3	8.938.8	68.6

KAMU İŞVEREN SENDİKA TEMSİLCİLERİYLE TOPLANTI..

TÜRK-İŞ Kamu kesimi Toplu sözleşmelerin Koordinasyon Komisyonu tarafından yürütülmekte olan 1991 yılı Kamu sözleşmelerinin durumuyla ilgili olarak çalışmalar, aralıksız ve programlanan biçimde sürdürülüyor.

600 bin işçinin toplu iş sözleşmesinin olumlu bir biçimde sonuçlanması için TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** başkanlığında, Komisyon üyeleri ile Kamu İşveren Sendikalarının Genel sekreterleriyle bir araya gelindi ve tıkanan maddelerin açılması için görüşmeler yapıldı. 21 Mayıs günü TEKSİF Toplantı Salonu'nda yapılan bu toplantıda TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri, kamuda sözleşmesi bağıtlanacak sendikaların genel başkanlarının katıldı.

Kamu İşveren Sendikaların 3 genel Sekreteri'nin katıldığı sözkonusu toplantıda KAMU-İŞ adına **Naci ÖNSAL**, KAMU-SEN adına **Metin YILMAZ** ve TÜHİS adına **Rahmi CİBİROĞLU** hazır bulundular.

Resimde TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri, ilgili sendika başkanları ile İşveren sendikası temsilcilerini toplantı sırasında görüldüğü.

► Ücretlerde görülen bu eğilim çalışanın içinde bulunduğu olumsuz koşulları yansıtan bir gösterge olmaktadır.

Öte yandan 1989-90 döneminde nisbi bir artış gösteren ücretler yapay vergi düzenlemeleri ve oluşturulan piyasa koşulları sonucu satınalma gücü geriletilmektedir.

ÜCRETLİLERDEKİ VERGİ YÜKÜ, GELİR VERGİSİ MANTIĞINA AYKIRI..

Ücretliler üzerindeki vergi yükünün, söz konusu dönemde özellikle gelir vergisi tarifelerindeki değişimlerle artırıldığı bilinmektedir. 1989 yılında vergi dilimleri yüzde 20 oranında genişletilirken, tüketici fiyatları yüzde 69.9 oranında yükselme kaydetmiş, benzer şekilde dilimler 1990 yılında yüzde 33.3 oranında genişletilmiş fakat fiyat artışları yüzde 60.4 olmuştur. Dolayısıyla ücretlerin vergi yükü, gelir vergisi mantığına aykırı bir biçimde dolaylı olarak yükseltilmekte ve gerçek ücretler bu yolla düşürülmektedir. Diğer bir ifadeyle vergiden kaçınma yada vergi kaçırma olanaklarına (diğer gelir

grupları gibi) sahip bulunmayan ücretliler yıl ortasında üst vergi dilimlerine kayarak reel gelir kaybına uğramaktadır.

Sermaye kesiminden yana tercihini "**ben zenginleri severim**" ifadesiyle bir kez daha ortaya koyan ekonomik politika anlayışının son yıllarda özel sektöre tanıdığı vergi avantajları ile sübvansiyonlarda kaynağını ücretlilerin gelir azalmasında bulmaktadır. Sermaye üzerindeki verginin enflasyon nedeniyle artmasını önlemeye çalışan siyasal iktidar yeniden değerlendirme yöntemiyle, vergileme açısından doğru ve enflasyon karşısında korunmayı sağlayan bir düzenlemeyi gerçekleştirme yoluna gitmiştir. Ancak benzer düzenlemeyi yukarıda kısaca değinildiği gibi ücret gelirleri için gereken ölçüde yapmaması dikkat çekicidir.

Gelir dağılımında çalışanların aldığı payın yükselmesi yanı sıra, gelirin yeniden dağılımında etkili bir politika olan vergi düzenlemelerinin çalışanlar lehine biçimlenmesi, bir anlamda yürütülen ekonomik politikayla yakından bağlantılıdır. Sosyal adalet temelinde biçimlenecek yaklaşımlar refahı artırmak yanı sıra adil bir paylaşımı da sağlayacaktır.

HER SAYIDA
BİR KONU

İŞ GÜNÜ KAYIPLARI

Mustafa BAŞOĞLU

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sek.

Son aylarda hükümet ve işveren kesimi, grevler ve işgünü kayıplarından yakınmaktadır. Kaybedilen işgünlerinin ekonomiye olumsuz etkileri olduğunu söyleyen bu çevreler grevlerin sebepleri üzerinde durmamakta, sadece sendikaları ve işçileri kamuoyuna şikayet ederek kendilerini haklı çıkarmaya çalışmaktadırlar.

Önce bilinmelidir ki, işçiler demokratik grev haklarını zorunlu kalmadıkça kullanmamaktadırlar.

İşçiler için grev bir amaç değil, daha olumlu toplu iş sözleşmesi yapabilmek için başvurulacak bir araçtır.

Grevlerden ve kaybedilen işgününden şikayet edenler işçilerin niçin greve çıkmak zorunda bırakıldıklarını iyi incelemeli, suçlama yerine sebepleri üzerinde durmalıdırlar. Bu değerlendirmeyi de sadece kendi açılarından değil, işçilerin içerisine itildikleri son 10 yılın gerçekleri açısından yapmalıdırlar.

Kamu işçilerinin işvereni olan hükümetin ise grevlerden yakınmaya hakkı yoktur. Çünkü uzun süren grevlerin hemen hepsi kamu işyerlerinde olmuştur. Seydişehir, Seka, Demir-Çelik, Kömür Madenleri ve son olarak THY grevleri bunun açık örnekleridir.

Eğer 1991 kamu sözleşmelerinde uzlaşma sağlanmazsa zincirleme grevler, ona bağlı eylemler ülkenin gündemini işgal edecektir.

TÜRK-İŞ, yeni bir grev dalgasında ülkenin maruz kalmaması için iyi niyetli girişimlerini sürdürmektedir. İşveren kesiminin olumsuz tutumu yüzünden tıkanan müzakerelerin önünün açılmasını sağlamak üzere hükümetle görüşmeler yapılmaktadır. Yeni grevler olmasını isteyenler, ona meydan vermeyecek politikalar üretmek zorundadırlar.

Üzerinde durulması gereken bir başka önemli konu daha var. O da iş kazalarıdır. Kazalar yüzünden kaybedilen işgünü kayıpları grevlerde kaybedilenlerden çok fazladır. Hükümet ve işveren kesimi bunun üzerinde hiç durmamaktadırlar. Kazayı toplumun kaderine bağlayan bu tutum, mutlaka değiştirilmelidir. Çünkü kazalarda giderilmesi mümkün olmayan insan kayıpları, sakatlıklar ve bunların toplum üzerinde bıraktığı çok olumsuz etkileri vardır.

Hergün 430 kaza, 3 meslek hastalığı, 4 ölüm ve 9 daimi işgöremezliğe yol açan iş kazalarına karşı gerekli duyarlılığı göstermeyenler grevlerde kaybedilen iş günleri için ülkeyi ayağa kaldırmaktan çekinmemektedirler.

1990 yılında 117.050 kaza, 1550 ölüm, 3200 sakat ve 1202 meslek hastalığı ile 2.5 milyonu aşan iş günü kayıplarını görmemezlikten gelmek büyük bir gaflettir.

ÇALIŞMA HAYATININ SORUNLARI TARTIŞILDI..

Gazi Üniversitesi Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu çalışma hayatının güncel sorunlarını kapsayan bir panel düzenledi.

Panele TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, TİSK Genel Sekreter Yardımcısı **Av. İlhan GÖÇER** ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü Yardımcısı **Recep KARADAVUT** katıldı.

Çalışma Hayatının Güncel Sorunları üzerinde görüşlerini açıklayan konuşmacılar ayrıca öğrencilerin kendilerine yönelttikleri soruları cevaplandırdılar.

Mustafa BAŞOĞLU Panelde yaptığı konuşmada; 12 Eylül sonrası başta Anayasa olmak üzere yapılan kanuni düzenlemelerin işveren kesiminin isteklerine uygun olduğunu tek yanlı bu düzenlemeler ve ona bağlı işçi ücretlerin-

deki 10 yıllık kayıplar işçi-işveren arasında kalıcı bir uzlaşma barışının kurulmasına çalıştığını belirtti. **BAŞOĞLU**, "Hükümetin de desteğini yanına çeken işverenler tek yanlı olağanüstü şartlarını kendilerine sağladığı düzenlemelerin adil hale getirilmesinde yaklaşım göstermedikçe çalışma barışı kurulamaz" dedi.

BAKAN KAHVECİ TÜRK-İŞ'TE

Maliye ve Gümrük Bakanı Adnan KAHVECİ 2 Mayıs günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne gelerek Genel Başkan Şevket YILMAZ'la görüştü. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyelerinin de hazır bulunduğu görüşme yaklaşık bir buçuk saat sürdü. Toplantıda kamu iktisadi Kuruluşları ile belediyelerde toplu iş sözleşme farkları ile kıdem tazminatlarından oluşan alacakların bir an önce ödenmesi yolunda değerlendirme yapıldığı bildirildi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ toplantıdan sonra yaptığı açıklamada, ücretlerden fonlar için yapılan kesintilerin kaldırılması, vergi oranlarının indirilmesi, asgari ücretten vergi kesilmemesi gibi öneriler bulunduğunu söyledi.

NETAŞ'IN GELENEKSEL İŞÇİ SAĞLIĞI SEMİNERİ YAPILDI..

İstanbul'da kurulu NETAŞ işyeri her yıl geleneksel olarak düzenlediği İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Seminerini İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği haftasında yaptı..

Bu yıl 3'üncüsü İstanbul Hilton Otelinde yapılan seminere TÜRK-İŞ adına Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** katıldı.

Prof. Dr.**Metin KUTAL**'ın yönettiği panele konuşmacı olarak **Prof. Dr. Nusret EKİN**, MPM Genel Sekreter Yardımcısı **Serpil ÖZDAMAR**, TİSK adına **Av. Türker ASLAN** ve TÜRK-İŞ adına **Mustafa BAŞOĞLU** katıldı.

Konuyu değişik açılardan dile getiren konuşmacılar iş kazalarının ülkenin en önemli konusu olduğunu işçi-işveren, hükümet, üniversite ve gönüllü kuruluşların konu üzerinde ortak çalışma yapması gerektiğini tedbir alındığında kazanın kader olmadığını artık anlaşıldığını söylediler.

CEMİL ÇİÇEK TÜRK-İŞ'E ZİYARETTE BULUNDU..

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Yönetim Kurulu üyelerini 25.Nisan günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde ziyaret eden Devlet Bakanı **Cemil ÇİÇEK**, kamuda yürütülmekte olan toplu iş sözleşmelerin durumunu görüştü.

25 Nisan günü TÜRK-İŞ'e gelen **Bakan ÇİÇEK**, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Yönetim Kurulu üyeleri ile bir saat süren bir görüşme yaptı. Görüşmeye TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri yanında kamuda

sözleşme çalışması yürüten sendikaların başkanları'ndan oluşan Koordinasyon Kurulu üyeleri katıldı.

Toplantıdan sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, yaptığı açıklamada sözleşmelerin masa başında bitirilmesinden yana olduklarını belirtti.

Görüşmeden sonra **Cemil ÇİÇEK**'de yaptığı açıklamada, 1991 yılında başlayacak olan kamu sektöründeki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin sağlıklı bir biçimde sona erdirilmesi için bir değerlendirme yaptıklarını söyledi.

RESMİ ARABULUCU TUTANAĞININ ADI POSTA YOLUYLA TEBLİĞİ, SENDİKANIN TEBLİĞDEN BİLGİ SAHİBİ OLDUĞU TARTIŞMASIZCA GEÇERLİDİR

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1990/12928

K. 1990/13831

T. 14.12.1990

DAVA : ve Parçaları Döküm Sanayii T.A.Ş. adına avukat ile (A) Sendikası adına avukat araların-daki dava hakkında Aydın Asliye 1. Hukuk Hakimliği'nden İş Mahkemesi sıfatıyla verilen 10.10.1990 günlü ve 599/558 sayılı hüküm davalı sendika avukatınca temyiz edilmekle dosya incelendi ve gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR : 2822 Sayılı Kanun'un 23. maddesi uyarınca tutulan resmi arabuluculuk tutanağı Aydın Bölge Müdürlüğü'nce merkezî Kadıköy/İstanbul'da bulunan sendikaya gönderilmek üzere adi posta yoluyla 14.6.1990 günü Aydın PTT'sine verilmiştir. Sendika kayıtlarına bu tutanağın 16.6.1990 tarihinde geldiğini belirterek kayda geçmiş ve 25.6.1990 tarihinde grev kararı almış ve 23.7.1990 tarihinde işverene gönderdiği yazı ile de 2.8.1990 günü grev uygulamasına geçeceğini bildirmiştir.

İŞYERİ İLE İLİŞİKSİZ BİR SUÇTAN HÜKÜM GİYMEK İŞ AKTİNİN KIDEM TAZMİNATI ÖDENEREK BOZULMASI ANLAMINA GELİR

YARGITAY

9.HUKUK DAİRESİ

E. 1990/9452

K. 1991/365

T. 22.1.1991

DAVA : Davacı, kıdem tazminatının ödenilmesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, davayı reddetmiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmekle dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : Davacı işyeri ile ilgili olmayan bir suçtan dolayı mahkum olup tutuklanmıştır. Bunun üzerine işverene dilekçe vererek, mahkum olduğu için işe gelemeyeceğini bildirip kıdem tazminatı istemiştir. İşveren ise bu dilekçeyi alınca davacının kaydını kapatmıştır.

Mahkeme gerek davacının ve gerekse davalının istemini iş aktinin feshi ni-

ÖZET : Resmi arabulucu tutanağının resmi tebligat esaslarına uygun bir biçimde yapılması grev kararının süresi içinde alınıp alınmadığı açısından tartışma doğurabilir. Ancak, tebligatın alındığı tarih kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde sendika kayıtlarıyla kanıtlanıyorsa, evrakın postaya verilmiş tarihi ve kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde açıkça, bu iki tarih arasında da makul karşılanabilecek bir süre varsa, tebligatın bilgilendirme amacını yerine getirdiği kabul edilmelidir. Bu nedenle tebligatın usule uygun yapılmamış olduğundan bahisle sendikanın haklarını bertaraf eden bir sonuca ulaşan yerel mahkeme kararının bozulması gerekir.

Bu yazıyı alan işveren 30.7.1990 tarihli dilekçe ile bu davayı açarak resmi arabulucu tutanağının taraflara 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğe çıkarılmadığını, adi yolla yapılan tebligatın hangi tarihte sendikaya ulaştığını anlaşılmadığını, ulaştığı tarih belli olmadığı için 2822 sayılı Kanun'un 27. maddesine göre grev kararının orada yazılı süre içinde alındığının da bilinemediğini, bu bakımdan sözü edilen grev kararının kanuni süresi içerisinde alındığının kabulünün mümkün olamayacağını bildirerek alınan grev kararının kanunsuz olduğunun tespitine ve grevin tedbiren durdurulmasına karar verilmesini istemiştir.

Gerçekten resmi arabulucu tutanağının taraflara 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır.

Ne var ki, dosyadaki sendikanın ibraz belgelere göre evrakın 16.6.1990 günü sendikaya ulaştığı görülmektedir. Kayıt defterine gelen evrak sıra numarasıyla kayıt edilmiş ve bu yazıda 16.6.1990 günü kaydedilen bir kısım evraktan önceki sıra numarasını almıştır.

Sendika'nın alındı damgasında da 16.6.1990 tarihinin yazılı olduğu görülmektedir. Davacının bu kayıtlara bir itirazı olmamıştır. İddiası mücerret olarak tebligatın usulsüzlüğüne dayanmaktadır. Bu mücerret iddianın aksi kanıtlanamayan, kayıt karşısında esas alınmaması gerekir. Öte yandan evrakın 14.6.1990 tarihinde PTT'ye verildiği bizzat işverenin mahkeme aracılığı ile yaptırdığı tasbitte sabittir. Aydın PTT'sine 14.6.1990 tarihinde verilen bir evrakın İstanbul-Kadıköy'deki sendika adresine 16.6.1990 tarihinde ulaşabilmesi de normaldir. Bu açıdan bakıldığında da tutanağın 16.6.1990 günü sendikaya ulaştığının kabulü gerekir. 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 32. maddesine göre de tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır. Sırf Bölge Müdürlüğü'nün usule uygun tebligat yapmamış olması sendikanın haklarını bertaraf edici bir sonuç doğurmaması icap eder. Mahkemece bu hususlar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi doğru değildir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeple BOZULMASINA 14.12.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ÖZET : İşçinin işyeri ile ilişkisiz bir suçtan hüküm giyerek iş aktini bu nedenle bozduğunu bildirmesi, işverenin kıdem tazminatını ödemesini gerektirir.

tebliğinde görmeyerek hizmet aktinin feshedilmemiş olduğu gerekçesiyle davayı red etmiştir. Mahkemece davacının başvurusu istifa niteliğinde görülmediğine göre işverenin davacının kaydını kapatması iş aktinin anılan sebepten dolayı işverence feshi anlamını taşır. Böyle olunca 1475 sayılı İş Kanunu'nun 17'inci maddesinin III. ncü bendindeki şartları gerçekleşmiş olacağından kıdem tazminatına hükmetmek gerekir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA, 22.1.1991 gününde oybirliğiyle karar verildi.

KÖTÜNİYET TAZMİNATI GEREKLİ İNCELEME VE DEĞERLENDİRME YAPILMADAN KARARA BAĞLANAMAZ.

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1990/9229

K. 1990/9809

T. 11.9.1990

DAVA : Davacı, ihbar ve kıdem tazminatının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına alınmıştır.

Hüküm süresi içinde taraflar avukatlarınca temyiz edilmekle dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : 1 — Dosyadaki yazılarla toplanan delillere ve kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere

ÖZET : İşçi, yerel seçimlerden sonra belediyenin çok sayıda işçiyi işten çıkararak yerlerine yeni işçiler alındığını ileri sürerek kötüniyet tazminatı talebinde bulunmuşsa, bu durum incelenip değerlendirilmeden karara varılamaz.

göre davalının tüm temyiz itirazlarının reddine,

2 — Davacının temyizine gelince;

26.3.1989 tarihinde belediye seçimleri yapılmıştır. Tanıklar seçimden sonra 30.6.1989 tarihinde rakam da vererek çok sayıda işçi çıkarıldığını, 3.7.1989 tarihinde ise, çıkarılanların yerine yine çok sayıda yeni işçi alındığını söylemişlerdir. Gerçekten durum böyleyse davacının hizmet aktinin feshinin kötüniye-

te dayandığının kabulü gerekir. O halde bu konuda gerekli araştırma tamamlandıktan sonra kötüniyet tazminatı isteği hakkında bir karar vermek gerekir. Yeterli araştırma, inceleme ve değerlendirme yapılmadan kötüniyet tazminat isteğinin reddine karar vermek isabetsiz olup bozmayı icabettirmiştir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeple BOZULMASINA 11.9.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ÖNCEKİ DÖNEM SÖZLEŞME KAPSAMINDA OLAN ŞANTİYELER YENİ SÖZLEŞMEDE KAPSAMDA GÖSTERİLMESELER DE İŞYERİ KAVRAMINA GİRDİKLERİNDEN SÖZLEŞMENİN KAPSAMINDADIRLAR

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1990/9683

K. 1991/852

T. 4.2.1991

DAVA : Davacı, ihbar ve kıdem tazminatı, sosyal yardımlardan doğan alacaklar ile 10 günlük hasar tazminatının tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : 1 — Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın da-

ÖZET : İşverenliğe bağlı şantiyeler toplu sözleşmede kapsamda sayılmamıştır, ancak önceki dönemde kapsamda kalmışlarsa, bu şantiyelerdeki çalışanların sözleşmeden yararlandırılmaları gerekir. Çünkü, işyerine ait şantiyelerin de işyeri kavramına, dolayısıyla da toplu sözleşme kapsamına dahil olmaları gerekir.

yandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki benden dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2 — Davacı, işyerinde uygulanan 1.1.1987 ile 31.12.1988 tarihleri arasında kapsayan işyeri TİS'den yararlandığına göre ondan sonraki 1.1.1989 ile 31.12.1990 tarihleri arasında kapsayan TİS'den de yararlanması gerekir. Önceki TİS kapsamında gösterilen şantiyelerin sonraki TİS'de yer verilmemiş olması sonucu değiştirmez. Zira, işyeri-

ne ait olan şantiyelerin de işyeri kavramına ve dolayısıyla işyerini Toplu İş Sözleşmesi kapsamına dahil olması gerekir. B husus gözönünde tutulmaksızın şantiyelerin TİS kapsamına dahil olmadığı görüşü ile hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA 4.2.1991 gününde oybirliğiyle karar verildi.

“SAĞ-KUR İSTENEN SONUCUN AKSİNE, YENİ SORUNLAR DOĞURACAK”

★ *Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi, Finansman ve Örgütlenme sorunları” konulu toplantıda TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU yanında çeşitli kesimlerden konuşmacılar konuyu tartıştı..*

Frederich Ebert Vakfı'nın Ankara'da Dedeman Otelinde düzenlediği yuvarlak masa toplantısında Türkiye'nin “**Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi, Finansman ve Örgütlenme Sorunları**” tartışıldı.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu Sağlık Ekonomisi Öğretim Üyesi **Doç. Dr. Mehmet TOKAT**'ın sunduğu tebliğde; Türkiye'de sağlık sektörünün sorunları ve çözüm yolları alternatifleri olarak belirtildi. **TOKAT** ana ilke olarak yeni bir düzenleme yerine, mevcut sistemin islâh edilmesi-nin daha doğru olacağını, yine bir sistem getirilecekse Devletin daha çok maddi olanak sağlamasının kaçınılmaz olduğunu ağırlıklı olarak dile getirdi.

Basın ve dinleyicilerin alınmadığı yuvarlak masa toplantısına;

Doç. Dr. Mehmet TOKAT Hacettepe Üniversitesi, Sağlık İdaresi Yüksek Okulu, **Prof. Dr. Zafer ÖZTEK** Hacettepe Üniversitesi, Halk Sağlığı, Ana Bilim Dalı, **Doç. Dr. Recep AKDUR** T.T.B. Genel Sekreteri, **Prof. Dr. Burhan ŞENARTARLAR** İstanbul Üniversitesi, (SBF), **Dr. Cahit ARAL** S.S.K. Sağlık Dairesi Başkanı, **Doç. Dr. Cemil ÖZCAN** Sağlık Bakanlığı, **Mustafa BAŞOĞLU** TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri, **Prof. Dr. Türkân AKYOL** İzmir Milletvekili, (SHP) **Doç. Dr. Tefvik ERTÜZÜN**

Zonguldak Milletvekili, (DYP) **Dr. Mahmut ORHON** Yozgat Milletvekili, (ANAP) **Kemal AĞAOĞLU** Milli Prodüktivite Merkezi katıldı. Konuşmacılar genel olarak yeni bir sistemden çok mevcut düzeltilerek yürütülmesi düşüncesinde birleştiler.

Toplantıya TÜRK-İŞ adına katılan Genel Eğitim Sekreteri ve SAĞLIK-İŞ Sendikası Genel Başkanı **Mustafa BAŞOĞLU**, yeni düzenlemelerin yeni sorunlar getireceğini söyledi.

BAŞOĞLU, yaptığı konuşmada, yıllardan beri sağlık sorunlarına değişik dönemlerde yürürlüğe konulan kanunlarla çözüm arandığını belirtti. Bu amaçla, bazı maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun yürürlüğe konulduğunu fakat kanunun uygulama alanı bulunmadığını söyleyen **BAŞOĞLU**, SAĞ-KUR kanun teklifi ile yeni bir düzeltme yapılmak istendiğini tasarrının kanunlaşması halinde yeni birçok sorunun doğacağını belirtti.

BAŞOĞLU; “Yeni düzenleme yeni sorunlar getirecektir. Sağlık hizmetlerinden bütün vatandaşların eşit olarak yararlanmasına TÜRK-İŞ karşı değildir. Önemli olan bugün yapılacak düzenleme ile bunu sağlamalıdır. Fakat hükümetin teklif ettiği sistem bu amaca ulaşmaktan çok uzaktır. Sağlık hizmetleri temel kanunun uygulanamayışı bunu göster-

mektedir. Genel Sağlık Sigortası SAĞ-KUR'da istenilen sonucu vermeyecek, aksine yeni sorunlar doğuracaktır.

Sektörün mali, personel, araç, gereç, teşkilâtlanma karşılıklı hizmet sunma ilaç ve öteki konuları bir bütün olarak ele alınıp tartışılmalı, sektörle ilgisi olan kesimlerle temel konularda uyum ve uzlaşma sağlanacak kesin düzenleme yapılmalıdır.

Ülkemizde vatandaşların % 40'ı sosyal güvenlik yok-sundur. Öncelikle bu insanları devlet hastanelerinde koruyacak, onlara ücretsiz hizmet verebilmek düzenlemeler yapmalı, bütçeden ona uygun ödenek ayrılmalıdır.

Finansman eksikliğini işçilerin SSK'ya ödedikleri sağlık primleri ile kapatmak veya SSK'nın sağlık üniteleri ile yatak, personel ve öteki ihtiyaçları karşılamak anlayışından vazgeçilmelidir.

Ödenek, personel, yatak ve sağlık tesisleri bakımından AT ülkelerinden çok geri olan Türkiye yeni düzenlemelerle yeni sorunların içine itilmemelidir.

Yapılacak öncelikli iş sosyalizasyon uygulamasının aksaklıklarını gidermekle ona yeniden canlılık kazandırmaktır. TÜRK-İŞ SSK Sağlık ünitelerine primlerine el konulmasına ve ülkenin şartlarına uymayan yeni düzenlemeler yapılmasına karşı olma tutumunu sürdürmektedir.” dedi.

BELEDİYE-İŞ, İETT'DE SÖZLEŞME YAPTI..

BELEDİYE-İŞ Sendikası, İstanbul'da İETT işyerlerinde çalışanlar adına İstanbul Belediyesi ile toplu iş sözleşmesinde anlaştı. 14 Mayıs günü taraflarca anlaşma sağlanan toplu iş sözleşmesi ile İETT Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan 7 bin 700 işçinin ücretlerine yüzde 215 ile yüzde 174 arasında zam yapıldı. Toplu iş sözleşmesi ile İETT otobüslerinde çalışan net 600 bin lira alan işçiler ortalama 2 milyon lira ücret alacaklar.

İlgili sendika ile İETT Genel Müdürlüğü'nde çalışanlar adına 7 Şubat'ta başlanılan toplu iş sözleşme görüşmelerinde, uzun süre anlaşma sağlanamaması üzerine, İETT işçileri değişik sürelerle iş bırakma eylemleri gerçekleştirecek, protestoda bulunmuşlardı. Arabuculucu aşamasındayken tarafların anlaşması üzerine toplu iş sözleşme bitirildi.

SÖZLEŞME BİR YILLIK YAPILDI..

İETT'de işçiler adına yapılan toplu iş sözleşmesi 1 Mart 1991 tarihinden itibaren geçerli olup, yürürlük süresi bir yıldır.

Toplu iş sözleşmesinin bitirilmesi üzerine bir açıklama yapan BELEDİYE-İŞ Genel Başkanı **Fuat ALAN**, İETT işçilerinin 10 yıllık kayıplarını karşılamaya çalıştıklarını, varılan anlaşmanın Türkiye ölçülerine göre iyi bir sözleşme olduğunu söyledi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Nurettin SÖZEN** de toplu iş sözleşme-

siyle ilgili yaptığı açıklamada, İETT'de 174 milyar lira olan işçilik maliyeti, bu sözleşmeyle 443 milyar liraya çıktığını, memur ücretlerinin dahil edilmesiyle bu rakamın 650 milyar liraya ulaştığını, bu-

na karşılık İETT'nin yıllık toplam gelirinin 443 milyar lira olduğunu, aradaki açığın kapatılabilmesi için bilet fiyatlarına zam yapmaktan başka bir çare bulunmadığını söyledi.

THY Grevi 38 gün sürdü..

HAVA-İŞ, THY ve HAVAŞ'TA SÖZLEŞME İÇİN ANLAŞTI..

HAVA-İŞ sendikasının, 1 Nisan'da Türk Hava Yolları (THY) ile yer hizmetleri veren HAVAŞ'ta başlattığı ve 38 gün süren grevi, tarafların anlaşması üzerine sona erdi. 10 bin 500 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi ile işçi ücretlerinde yüzde 154 ile yüzde 200 oranında ortalama artışlar sağlandı.

Türk Hava Yolları'nda birinci yıl yüzde 154 zam sağlanırken, ikinci altı ayla birlikte zam oranının yüzde 300'ü bulunduğu belirtiliyor.. HAVAŞ işyerinde ise yüzde 200'lük zam oranı ile nisan ayı başından itibaren bir işçinin eline geçen zam oranının yüzde 300'ü bulunduğu ifade ediliyor.

THY ve HAVAŞ'ta 38 gün süren grevden sonra anlaşmanın sağlanmış olması işçiler arasında memnurluk yarattı.

HAVA-İŞ Genel Başkan Yardımcısı **Nabi DELİCE** THY ve HAVAŞ işyerlerinde sözleşmelerin imzalanması üzerine yaptığı açıklamada, alınan zamlarla HAVAŞ ve THY işyerlerinde ücretleri eşitlendiğini, idari maddelerde de ilerlemeler kaydedildiğini söyledi. **DELİCE**, THY'de yapılan toplu sözleşmeyle idari maddelerde üyelere eşit işlem yapılması, pilot, hostes, ve diğer çalışanlar arasında ayrıma gidilmemesi, disiplin kurulu'nun daha önceden 3'e 2 olan yapısının 3'e 3 olarak değiştirilmesinin kararlaştırıldığını belirtti.

TÜRK HARB-İŞ, BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ:

"İŞÇİLER, MEMURLAR VE EMEKLİLER GEÇİM SIKINTISI İÇİNDE.."

TÜRK HARB-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu 3 Mayıs günü toplanarakışveren sendikası TÜHİS'le başlanılan 13 ncü dönem toplu iş sözleşmesiyle ilgili ortaya çıkan durumun tesbitini ele aldı. Toplantı sonunda yayınlanan bildiriye Milli Savunma Bakanlığı işyerlerinde çalışanlar için yapılan toplu iş sözleşmesiyle ilgili olarak **"60 günden beri sürdürülen müzakerelerde hiç bir işkolunda bir arpa boyu ilerleme yok"** denildi.

Bildiriye işçilerin yanında, memur ve emeklilerin durumuna da dikkat çekilerek **"Ulusal gelir dağılımındaki adeletsizliğinin semirtiği bir avuş köşe dönücü dışında emeği ile geçinen işçiler, memurlar ve bunların uzantısı emekliler geçim sıkıntısı içinde yaşam mücadelesi vermektedir."** denildi.

Öte yandan TÜRK HARB-İŞ Sendikası toplu iş sözleşme görüşmeleri sırasındaki tutum ve davranışlarından dolayı işveren sendikası TÜHİS temsilcilerini, Milli Savunma Bakanı Mehmet YAZAR'a şikayet etti.

PETKİM İŞÇİNİN PROTESTO EYLEMİ SÜRÜYOR..

Toplu iş sözleşmelerinin Yüksek Hakem Kurulu'na gönderilmesini protesto eden PETKİM işçileri, işverenin tutumunu protesto eden gösterilerine bir yenisini ekleyerek, 'açık grevi' yaptılar.

Kocaeli ve İzmir Aliğa'daki Petkim işyerlerinde çalışan PETROL-İş üyesi işçiler, 7 Mayıs günü 50 gündür sürdürdükleri işvereni protesto eylemlerine yenisini eklediler. Bilindiği üzere işçiler, toplu vizite, üretimi yavaşlatma ve fabrika içinde yürüyüş şeklinde eylemler yaptılar. İzmit yarımca'da Petkim, işçileri 400'şer kişilik gruplar halinde 48'şer saatlik vardiyalar halinde eylemlerini sürdürüyorlar.

Bilindiği üzere PETKİM işyerleri grev yasağı içinde bulunduğu için, bu işyeri ile ilgili toplu iş sözleşme, uyuşmazlık aşamasında Yüksek Hakem Kurulu'nda görüşülüyor ve kurulun verdiği karar geçerli oluyor..

SAĞLIK BAKANLIĞI FİYAT TARİFESİ ve SOSYAL SİGORTALAR KURUMU..

“2. Dünya Harbinin acımasız tahribatının devam ettiği günlerde devlet memurlarına vatandaşlardan ayrı olarak bazı karne-
li, vesikalı uygulamalar yapılmıştır. O günlerin zor sosyal ve
ekonomik şartları içerisinde dahi bu uygulama kamuoyunda
rahatsızlıklara neden olmuştur. Bugün o günlerdeki kötü ve zor
şartlar mevcut olmamasına rağmen, benzer uygulamalara baş-
vurulması, siyasi iktidarın 7 yıldır başedemediği enflasyonun
tahribatının, 2. Dünya Savaşının acımasız sonuçlarından daha
çok sosyal ve ekonomik tahribata neden olduğunun bir göster-
gesi kabul edilmektedir...”

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik
Uzmanı

Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık kuruluşları ve sağlık hizmetleri yönünden, ülke genelinde Sağlık Bakanlığından sonra ikinci sırada yer almaktadır. Yurdun en ücra köşelerinde faaliyet gösteren işyerleriyle, yine Kurumun doğrudan hizmet götürmesine imkan olmayan veya götürülecek hizmetin maliyet yönünden çok pahalı olacağı yerlerde çalışanlara verilecek sağlık hizmetlerinin, yurt içinde dengeli bir şekilde yaygınlaştırılabilmesini sağlayabilmek için, bu iki kuruluşun işbirliği yapmasının faydası taraflarca ve kamuoyunca tartışmasız kabul edilmekte ve benimsenmektedir.

Bu işbirliğinin sağlık hizmetlerinin yürütümünde etkinlik sağlayacağı, çağdaş ve anayasal bir hak olan bu hizmetlerdeki maliyet artışlarını önleyeceği de yine taraflarca kuşkusuz kabul edilen bir durumdur.

UYGULAMADAN ÖRNEKLER

Bu hususta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında 12.3.1984 tarihinde akdedilen bir protokolle, yataksız sağlık kuruluşları hizmetlerinde başlatılan işbirliği, 18.5.1989 tarihli ek protokolle yataklı tedavi kurumları ve özel dal hastanelerindeki ayakta ve yatarak tedaviler yönünden de genişletilmiş bulunmaktadır.

Ancak bu protokollerin uygulanmasının meydana getirdiği faydayı gözardı eden Sağlık Bakanlığı, işin maddi yönünü ön plâna çıkararak bu hizmetleri, Sosyal Sigortalar Kurumuna ve Bağ-Kur'a aşağıda belirtilen kuruluşlardan;

1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 1 nci maddesinde sayılan memurlar ile aynı kanunun ek geçici 9 ve 16'ncı maddeleri kapsamına giren personel ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri.

2) 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi personel ile bunların bakmakla yükümlü bulundukları aile fertleri,

3) 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 139'ncü maddesi gereğince (tüzüklerindeki özel hükümler saklı kalmak kaydı ile) tedavi giderleri karşılanan kişilerden,

farklı fiyatlarla satmak için türlü yollara başvurmuş ve bu dileğinde de muvaffak olmuştur.

Bilindiği üzere Sağlık Bakanlığının kuruluş amacı, "...herkesin hayatının beden ve ruh sağlığı içinde devamını sağlamak, ülkenin sağlık şartlarını düzeltmek, fertlerin ve cemiyetin sağlığına zarar veren amillerle mücadele etmek..."

şeklinde özetlenebilir. Yine bu bakanlığın görevleri arasında "Sağlık hizmetleriyle ilgili olarak milletlerarası ve yurt içinde ki kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak"ta yer almış bulunmaktadır.

Ancak, bütçe kanunlarında hastahane ücretleri ile ilgili yasal düzenlemeye yer verilmek suretiyle, bu farklılık yukarıda açıklandığı şekilde teşvik edilmektedir. Örneğin 3690 sayılı 1991 yılı Bütçe Kanununun 13 ncü maddesine göre, yukarıda açıklanan kişilerin Sağlık Bakanlığına bağlı tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine ait ücretler, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tesbit edilecek miktarlar ve esaslara göre ödenmektedir.

Ancak, Genel ve Katma Bütçeli Dairelere, Özel İdarelere ve Belediyelere, Kamu İktisadi Teşebbüslerine, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı yataklı tedavi kurumlarında yapılan muayene, tetkik, tahlil, müdahale, ameliyat ve tedaviler ile diş protez ve tedavilerine ait fiyat tarifelerindeki ücretler, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğünce belirlenerek, bakan onayı ile yürürlüğe girmektedir. Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı kişilerin Sağlık Bakanlığı tedavi kurumlarındaki tedavilerine ait ücretler de bu ikinci tarifeye göre ödenmektedir. Son 3 yılda uygulanan tarifeleri bazı örneklerle karşılaştırdığımızda;

	1988 TARİHLİ TARİFE	1990 BÜTÇE UYGULAMA TA- LİMATI B SÜTÜNÜ	1991 TARİHLİ (SSK'YA UYGU- LANMAK İSTE- NEN) TARİFE	1991 B.U.T. (DEVLET MEMUR- LARI VE EMEKLİ- LERİ) TARİFESİ
2. sınıf yatak	15.000.—TL.	25.000.—TL.	60.000.—TL.	35.000.—TL.
Normal Polik. Mua. Ücreti	2.000.—TL.	4.000.—TL.	15.000.—TL.	6.500.—TL.
Açık Kalp Ameliyatı	600.000.—TL.	1.000.000.—TL.	2.000.000.—TL.	1.500.000.—TL.
Tırnak Çekimi	Yok	5.000.—TL.	50.000.—TL.	8.000.—TL.
Hemodiyaliz (Mal. Hariç)	40.000.—TL.	65.000.—TL.	125.000.—TL.	104.000.—TL.
Pelvi pedal alçı	50.000.—TL.	75.000.—TL.	200.000.—TL.	120.000.—TL.
Elektroşok	2.000.—TL.	4.000.—TL.	20.000.—TL.	6.000.—TL.
Kanama Zamanı	1.500.—TL.	4.000.—TL.	15.000.—TL.	6.000.—TL.
Faktör II	7.500.—TL.	13.000.—TL.	50.000.—TL.	20.000.—TL.

olduğunu görmekteyiz.

Bu arada vurgulamak istediğimiz bir başka husus, Kurum yönünden 1990 yılı için geçerli fiyat tarifesinin, 24.2.1988 tarih ve 1288 sayılı makam oluru ile onaylanmış bir tarife olduğudur. Ancak Sağlık Bakanlığı yıl içindeki fiyatların maliyetleri karşılamadığını iddia ederek, 1990 yılı Bütçe Uygulama Talimatının ilgili hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanının onayı ile değiştirmiş ve bahsekonu talimatın 10 nolu ekinde yer alan (A) sütünü yerine, üniversite hastaneleri için düzenlenen (B) sütünündeki fiyatları uygulamaya koymuş, SSK Genel Müdürlüğü'nde 1.9.1990 tarihinden itibaren devlet hastanelerinde tedavileri yapılan sigortalılar için bu yeni tarifeye göre tedavi ücretlerini ödemiş bulunmaktadır.

Burada önemli olan, bu değişiklikle Sağlık Bakanlığı ve Üniversiteler Tıp Fakülteleri hastaneleri fiyat tarifelerinin birleştirilmiş olmasıdır. Yine bu birleştirilmiş tarifenin, 1991 yılı için farklı ve fahiş bir şekilde düzenlenerek uygulamaya konulmasıdır.

Rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisinin uygulan-

dığı ülkemizde devletin, yürütümünden sorumlu olduğu ve çerçevesi Anayasanın 56. maddesinde çizilmiş bulunan bir hakkın kullanımında takınmış olduğu tavır ve uygulamak istediği politikalar düşündürücüdür. Bu çağdaş hizmetin bir ticaret malı gibi maddi değerlerle ölçülmesi ve yürütülmek istenmesi, üzerinde ısrarla durulması gereken toplumsal bir sorun olarak görülmekte ve değerlendirilmektedir.

SONUÇ

1) Üniversite hastaneleri ile, Sosyal Sigortalar Kurumun doğrudan sağlık hizmeti götüremediği yerleşim birimlerindeki Sağlık Bakanlığına ait yataklı ve yataksız sağlık tesisleri ve özel dal hastanelerini tıbbi cihaz, alet ve yetişmiş personel yönünden aynı seviyede görmek ve değerlendirmek, başlıca isteğimiz ve temennimiz olmakla beraber, gerçeğin bu yönde olmadığı ülke kamuoyunca bilinen bir gerçektir. Buna rağmen yürütülen hizmetlerin maddi değerinin aynı seviyeye getirilmesinde, tekelliliğin doğurduğu bir art düşüncenin olduğu kuşkusuzdur.

2) İşçiler ve işçi emeklileri de, ülkenin yönetiminde ve üretimde görev almış kişilerdir. Bu kişilerin sağlık ve sosyal güvenliğinden sorumlu bulunan bir kuruma ayrıcalıklı tarife uygulamak, sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaştırılacak bir durum olarak görülmemektedir.

İşçiler ve işçi emeklileri Anayasa ve yasalarla belirlenmiş vatandaşlık görevlerini eksiksiz yapmak suretiyle yine bu yasalarda açıklanan sosyal ve ekonomik haklardan her Türk vatandaşı gibi istifade etmek hakkına sahiptirler.

Buna rağmen kendilerinin ve kendileri adına işverenlerinin ödedikleri primlerle hizmet yürüten ve devlete mali bir yükü olmadığı gibi çok, hem de pekçok faydası mevcut bir kurumun fonlarına karşı takınılan bu tavır, işçilerimizi, işçi emeklilerimizi ve bu kişileri temsil eden kuruluşları rahatsız etmekte ve ileriye dönük uygulama ve düzenlemelere bilhassa genel sağlık sigortası uygulamalarına şüphe ile bakmalarına neden olmaktadır.

3) 2. Dünya Harbinin acımasız tahribatının devam ettiği günlerde devlet memurlarına, vatandaşlardan ayrı olarak bazı karneli, vesikalı uygulamalar yapılmıştır. O günlerin zor sosyal ve ekonomik şartları içerisinde dahi bu uygulama kamuoyunda rahatsızlıklara neden olmuştur. Bugün o günlerdeki kötü ve zor şartlar mevcut olmamasına rağmen, benzer uygulamalara başvurulması, siyasi iktidarın yedi yıldır başedemediği enflasyonun tahribatının, 2. Dünya Savaşının acımasız sonuçlarından daha çok sosyal ve ekonomik tahribata neden olduğunun bir göstergesi kabul edilmektedir.

Bağ-Kur'un ekonomik durumu, sağlık hizmetlerinin yürütümünde karşılaştığı darboğazlar ve karşılaştığı şikayetler kamuoyunca bilinmektedir.

Yine yetkililer işçilerin ve işçi emeklilerinin haklı isteklerine, Kurumun mali durumunu ileri sürerek karşı çıkmaktadırlar.

Bu sebeple SSK. ve Bağ-Kur'a kayıtlı sigortalı hastalar için devlet hastanelerinden satın alınan hizmetler karşılığında ödenecek ücretlerin, devlet memurları ve emeklilerine uygulanan ve bütçe uygulamalarıyla belirlenen fiyat tarifesi gibi olması, işçilerimizi işçi emeklileri ile bunları temsil eden kuruluşları rahatsızlıktan kurtacaktır.

İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİ KONUSUNDA GÖREV ve SORUMLULUKLAR...

İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Kurullarının kurulması biz de yasal bir zorunluluktur. Bu yasal zorunluluğu Devletimiz hem öngörmüş hem de bunun ayrıntılarını düzenleyen bir tüzüğü yürürlüğü koymuştur. Ama uygulamada ne yazık ki, yasanın emredici hükmüne rağmen, bir çok işyerlerimizde bu Kurallar ya hiç oluşturulmamış ya da oluşturulmuş olsa bile etkili bir görev yapmamaktadır.

Prof. Dr. Sarper SÜZEK
A.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

(Geçen sayıdan devam)

Nihayet yine tüzükle ilgili olarak müfettişlerin panelleri, konferanslara, toplantılara katılmasının sağlanmasının başkanlığın görev içinde olduğu belirtilmiştir. Müfettiş arkadaşlarımızın bilimsel çalışmalar yapmak suretiyle sempozyumlara katılmaları, şüphesiz bilimle uygulamanın bağıntılarını kurmak açısından çok önemli yararlar sağlayacaktır. Bu hükmün tüzüğe geçirilmesini isabetli buluyorum.

Bilindiği gibi 3.11.1989 tarih ve 3493 sayılı yasayla İş Kanununda değişiklik yapılmış ve bu değişiklikle işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda verilecek cezalar idari para cezasına dönüştürülmüş ve miktarları da geniş ölçüde artırılmıştır. Şimdi bu idari para cezaları ile ilgili iki hususa değinmek istiyorum. Birincisi bunların idari para cezasına dönüştürülmesi yerinde midir? İkincisi bu artırılan oranlar, ceza yaptırımları bakımından uygun mudur? Hemen belirtiyim eski uygulamada para cezası ancak ceza mahkemesi tarafından verilebiliyordu. İdari para cezasının uygulanmasında ise araya bir yargı kararı girmeksizin Bölge Müdürlüğü para cezasını kesebilmekte ve tahsilatını Mal Müdürleri yapabilmektedir. Bu husus iş hukuku öğretisinde Anayasaya aykırı bulunarak eleştirilmektedir. Çünkü yargılama yetkisi yargı organına aittir denilmektedir. Onun ayrıntısı-

na girmeyeceğim. Bizi ilgilendiren işçi sağlığı ve iş güvenliği yönüyle Batıda ileri ülkelerin hiçbirinde böyle idari yola para cezası verilmez. Bir suç işlenmişse, yargı organı önünde yargılanmak suretiyle bunun cezası verilir. Çünkü bunun kendi içinde önleyici, caydırıcı etkisi vardır. O bakımdan ben de prensip olarak idari para cezası biçiminde tahsil edilmesine karşıyım. Ancak şu kadarını söylemek isterim, uygulama gösterdi ki idari para cezaları yaptırımların uygulamasında bir etkinlik ve sürat getirmiştir. Uygulamayı görmek lazım, eğer olumlu sonuçlar alınırsa, bu da bize özgü bir model olarak pekala düşünülebilir.

İdari para cezalarının yüksekliğine gelince, buna katılamıyorum. Örneğin Fransız hukukunda kuralları ihlal eden işverenler hakkında 500 franktan 8000 franka kadar para cezası ödeme zorunluluğu vardır. 500 ve 8000 frank çok yüksek görülmeyebilir. Ama bu yaptırım iş güvenliği kuralları ihlal eden işyerlerindeki her işçi için işçi sayısı ile çarpılmak suretiyle uygulanmaktadır. Dolayısıyla çok yüksek rakamlara ulaşabilmektedir. Her ihlal için ABD'de 1000 dolardan 10.000 dolara kadar para cezası öngörülmüştür. Tekerrür halinde para cezalarının çok artırılması ve hapis cezaları söz konusudur. Dolayısıyla bunun yüksek olduğu görüşüne katılmıyorum. Ceza hukukunun ilkesidir, verilecek ceza sağlanan menfaate en azından eşit olmalı

BAŞOĞLU : "SORUNLAR SÜRDÜKÇE MÜCADELE DE SÜRECEK

AĞAÇ-İŞ ve TES-İŞ Sendikalarının Ankara'da, HABER-İŞ Sendikası'nın Samsun'da TÜRK-İŞ Eğitim Merkezinde düzenlediği eğitim seminerlerinde konuşan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**: "Sorunlar sürdükçe, mücadelemiz de sürecektir." dedi.

BAŞOĞLU bu toplantılarda yaptığı konuşmalarda TÜRK-İŞ'in ülkenin ve işçilerin sorunlarına çözüm getirmek için ilkeli ve sürekli müca-

dele yürüttüğünü, siyasi iktidarın bu demokratik mücadeleden gerekli sonuçları çıkartacak kalıcı çözüm üretmediğini, söyledi. Seminerlerde grevlerle kaybedilen işgünü kayıpları konusunda Sayın ÖZAL başta olmak üzere hükümet yetkilileri ve işverenlerin haksız bir tartışma yürüttüğünü, sözleşmelerle elde edilen zamlar kamuoyuna kasıtlı olarak yanlış aksettirildiğini ve sendikalarla işçilerin halka şikayet edildiğini söyleyen **BAŞOĞLU** "amacımız mutlak grev yap-

mak değildir. Grev bizim içim amaçlı değil, araçtır. Son çare olarak başvurmak zorunda kaldığımız demokratik bir haktır. Grevlerin olması istenmiyorsa o zaman işçilerin hakları müzakere masasında verilmelidir. Bu da işveren kesimine düşen bir görevdir. Çalışma barışı ve ona bağlı uzlaşma sadece işçilerin fedakarlık ile kurulamaz. Esasen işçilerin fedakarlık yapma güçleri kalmadı. Haksızlıklar sürdükçe mücadelede demokratik platformlarda sürecektir." dedi.

veya ondan yüksek olmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri daha ziyade teknik iş güvenliği önlemlerini almak, daha doğrusu masraftan kaçınmak için işlenen suçlardır. Dolayısıyla bu cezaların da kaçınılan oranda ağır olması gerekir. Aksi takdirde ceza ödemeyi daha ekonomik bulursak önlemleri almayız.

Son yıllarda yapılan değişikliklerden birisi de bu kurma izni ve işletme belgesi meselesi. Bilindiği gibi getirilen 3572 sayılı kanuna göre işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi belediyelere bırakılmıştır. Bunun gerekçesi olarak da kırtasiyeciliğin, bürokrasinin önlenmesi gösterilmiştir. Bürokrasinin önlenmesi tabiatıyla hepimizin arzulanı bu amaç ama insan canının ve sağlığının söz konusu olduğu bir yerde bürokratik gerekçelerle bir takım kısıtlamalara gidilmesini yerinde bulmuyoruz. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu son derece teknik bir uzmanlık işidir. Dolayısıyla eskiden olduğu gibi kurma izni veya işletme belgelerinin mutlaka iş güvenliği teşkilatının iznine bağlı olmasını zorunlu görüyoruz. Gerçi kanunda bir ay içinde kamu kurumuna iletmek görevi belediyelere verilmiştir. Ama bu da kurma izni ve işletme belgesinin niteliği ile kabili telif değildir. Çünkü önemli olan kuruluştaki, daha plan ve proje safhasında yanlışlıkların tespit edilerek işyerinin doğru kurulmasının sağlanmasıdır. Böyle olmadığı takdirde sonradan telafi ya imkansız olmaktadır ya da çok büyük masraflara yol açmaktadır. Dolayısıyla sonradan iş güvenliği teşkilatı tarafından yapılacak bir denetim yarar sağlamayabilecektir. Yasanın bu biçimiyle iş güvenliği amacına hizmet edeceği kanısında değiliz.

Son değişikliklerle ilgili olarak dile getirmek istediğim diğer bir husus işin durdurulması ve işyerinin kapatılmasına ilişkin yeni tüzükle ilgilidir. Eski tüzükte işin durdurulması ve işyerinin kapatılması komisyonunda yer alan işçi üye komisyonu davet edebilme yetkisine sahipti. Gerçi uygulanmıyordu. Ama tüzük böyle bir yoruma müsaitti. Böyle yorumlanabilirdi. Şimdi tüzük bunu sadece müfettişlerin yapacağı denetime bırakmıştır. Şimdi şöyle düşünelim. Bir

işyerinde yaşamsal tehlike var. Bugünden yarına işçilerin canına kastedebilecek bir tehlike var ve panellerde dile getirildiği gibi iş güvenliği denetimleri oranı % 5-6'yı geçmiyor. Yılda yaklaşık % 94 işyeri denetimsizdir. Ama yaşamsal tehlikeyi nasıl tespit edip, üzerine gidip önleyeceğiz. Tabii işyeri iç teşkilatlanması işlerse sorun yok. O da yeteri kadar işlemiyor. Ama yaşamsal tehlikeler var, sonuçları görüyoruz. Birlikte uluşça yaşıyoruz bunu acısını. Dolayısıyla işçi temsilcisine de bu kurulları harekete geçirme yetkisi tanınmalıdır görüşündeyim.

Üzerinde durmak istediğim isabetli olan husus, yeni tüzükte yer alan, tehlike acil olduğu taktirde müfettişin komisyonun kurulmasını beklemeksizin mülki amire başvurmak yoluyla işin durdurulmasını sağlayabilmesidir. Ondan sonra komisyon toplanacaktır. Gerçekten hayati tehlike olan yerlerde bu çok isabetli düzenleme tüzükle getirilmiş. Ne varki tüzüğün bu hükmüne rağmen 1989 tarihli ve 9 nolu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı genelgesi bu amaçtan uzaklaşma sonucunu doğurabilecektir. Çünkü bu genelgeye göre işin durdurulması ve işyerinin kapatılması sorunu ortaya çıktığında beşli komisyon harekete geçirilmeyecektir. İlk önce Grup Başkanlığına sorun raporla iletilecektir. Grup Başkanlığı ayrı bir komisyon toplamak suretiyle ilk önce durumu tetkik edecektir. Uygun görülürse işin durdurulması yetkisini verecektir. Hukukta normlar hiyerarşisine göre bir genelge kanuna ve tüzüğe aykırı olmaz. Adı geçen genelgede kanunun lafzına du ruhuna da aykırı bir niteliktedir. Bir an önce tehlikenin giderilmesi amacı ile getirilmiş bir düzenleme, araya başka komisyonlar sokulmak suretiyle uzatılmaktadır.

Son söz olarak şunu söylemek istiyorum. Tartışma ve özleştirme yapabilecek olgunluğa bütün çevrelerin gelmesi yoluyla ancak sonuca varabileceğiz. Yoksa devamlı bir savunma mekanizmasını geliştirmeyeceğiz. Çünkü bu mesele hepimizin meselesidir.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Bülteni'nden alınmıştır.)

GENE 1992 ve SONRASI EMEKLİLİK..

Osman Nuri TEKMAN
Sosyal Güvenlik Uzmanı

Türk-İş Dergisinin Mart 1990 ayına ait 245 sayılı nüshasındaki “1992 ve Sonrasında Emeklilik” başlıklı yazımızda, hep tavandan prim ödeyen sigortalılardan 1992 yılında 9 Temmuz’a kadar emekli olacakların 6250 göstergeye, 9 Temmuz’tan sonra emekli olacakların 6400 göstergeye ulaşacaklarını ve 1993 yılında emekli olacak sigortalıların da 9.7.1987 tarihinden itibaren hep tavandan prim ödemelerine rağmen tavan gösterge 6400’e ulaşamayıp 6000 göstergeden emekli olabileceklerini yazmıştık.

Anayasa Mahkemesi’nin 14 Mart 1991 gün 20814 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi’nin (20.6.1987 günlü, 3395 sayılı “506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Ekleneğine Dair Kanun”un, 4. maddesinin; 14. maddesiyle değiştirilen 506 sayılı Yasa’nın ek 1. maddesinin ikinci fıkrasıyla ek 2. ve ek 3. maddelerinin; 16. maddesiyle 506 sayılı Yasa’ya eklenen ek 2., ek 3. maddelerinin ve 17. maddesiyle yine aynı Yasa’ya eklenen geçici 4. maddenin Anayasa’nın 2., 10., 60. ve 65. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemine dair kararına ilişkin) 14.10.1990 gün, esas 1990/5, karar 1990/28 sayılı kararında:

“.....

Aynı maddeye göre gösterge ... 1992 yılında emekli olacaklar için 6200 olarak belirlenecek, 1993 yılında emekli olacaklar ise 6400 göstergeye ulaşacaklardır.”

ibaresi yer almaktadır.

Kararın “E-Anayasa’ya Aykırılık Sorunu” bölümünde “yapılan sözlü açıklamada (.....) biçiminde sözlerle Yönetimin konuya yaklaşımı anlatılmıştır.” ve “Nitekim verilen bilgilere göre, 3395 Sayılı Yasa eski ve yeni emeklilerin durumlarını iyileştirici çalışmalara mali kaynak sağlanmıştır.” ibarelerinden, 1992 yılında emekli olacakların 6200 göstergeye, 1993 yılında emekli olacaklarında 6400 göstergeye ulaşacaklarının Yönetimce yani Sosyal Sigortalar Kurumu’nca verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda yazımızda, 1992 yılı Temmuz’tan sonra emekli olacaklar için bahsettiğimiz 6400 göster-

ge ile 1993 yılında emekli olacaklar için bahsettiğimiz 6000 göstergelerin, Anayasa Mahkemesi kararındaki 6200 ve 6400 göstergeler arasında bulunan fark nedeniyle, konuyu tekrar ele alarak 6200 ve 6400 göstergeleri, yürürlükteki yasaya göre nasıl bulduğumuzu açıklamakta yarar gördük.

Katsayının 1.7.1991’de 405’e yükseldiğini ve 1992 yılında da her altı ayda bir 50’şer puan artarak 1.1.1992’de 455’e, 1.7.1992’de 505’e yükseldiğini varsayarsak, 1991 ve 1992 yıllarında, gösterge tablosunun tavanı 1560 ile üst gösterge tablosunun tavanı 6400 göstergelerine göre prime esas kazançlar şöyle olacaktır:

Tarih	Katsayı	1560’a göre kazanç	6400’a göre kazanç
1.1.1991	352	18.304 TL.	75.094 TL.
1.7.1991	405	21.060 TL.	86.400 TL.
1991	yıllık toplam:	7.085.520 TL.	29.068.920 TL.
1.1.1992	455	23.660 TL.	97.067 TL.
1.7.1992	505	26.260 TL.	107.734 TL.
1992	yıllık toplam:	8.985.600 TL.	36.864.180 TL.

30.6.1991 tarihine kadarki süredeki fiili, bu tarihten sonrası için varsayım’a göre saptanan itibari kazançlar nazara alındığında, 1987-1992 yıllarında, gösterge tablosu ile üst gösterge tablolarının tavan gösterge sayılarına göre prime esas kazançlar şöyle olacaktır:

Yıllar	1400/1560’a göre	6400’e göre
1987	1.295.524	5.376.240
1988	1.545.660	7.065.720
1989	2.797.380	12.787.380
1990	4.704.120	21.504.060
1991	7.085.520	29.068.920
1992	8.985.600	36.864.180

Bu kazançlara göre, özel sektörden 1.1.1992 - 31.12.1992 süresinde emekli olacaklar, için 1991, 1990, 1988 ve 1987 yılları kazançları esas alınarak düzenlenen Üst Gösterge Tesbit Tablosu ile yine özel

sektörden 1.1.1993-31.12.1993 süresinde emekli olacaklar için 1992, 1991, 1990, 1989 ve 1988 yılları kazançları esas alınarak düzenlenen Üst Gösterge Tesbit Tablosu aşağıda verildiği şekilde olacaktır.

9.7.1987 tarihinden beri hep üst gösterge tablosu tavanından prim ödeyen özel sektörden 10.7.1992 tarihinde ayrılıp, 11.7.1992 günü aylık talebinde bulunan sigortalı açısından, 9.7.1985'den 11.7.1992'ye kadar 5 yıl 2 gün hizmet süresi vardır. Sigortalının 9.7.1987'ye göre 5 yılı aşkın hizmete süresi olduğundan, göstergesi, 506 sayılı Kanun'un Ek 34. Maddesinin ikinci fıkrasının "Emekliliğine 5 yıldan fazla süre bulunanlardan üst gösterge tesbit tablosuna göre malûllük, yaşlılık aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığının hesabına esas alınacak gösterge, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin ortalamasına göre tesbit edilir." hükmüne göre saptanacaktır.

Bu sigortalının göstergesinin tesbitinde, 1992 yılından önceki 5 takvim yılındaki prime esas kazançlar ortalaması alınmayıp, 9.7.1987 - 10.7.1992 süresindeki 5 yıl 2 günlük kazancından yıllık ortalama kazancı bulunarak o miktar alınacaktır.

sigortalının,

9.7.1987 - 31.12.1987 süresi kazancı	2.568.648 TL.
1988 yılı kazancı	7.065.720 TL.
1989 yılı kazancı	12.787.380 TL.
1990 yılı kazancı	21.504.060 TL.
1991 yılı kazancı	29.068.720 TL.
1.1.1992 - 10. 7.1992 süresi kazancı	17.687.920 TL.
Toplam	90.682.256 TL.

$$\text{Yıllık ortalama} = \frac{90.682.256}{5 + \frac{2}{360}} = 18.116.322 \text{ dir.}$$

18.116.322 sayısı, 1992 de emekli olacaklar için düzenlenen üst gösterge tesbit tablosundaki 1. derece 5. kademe karşılığı olan 15.160.464 den de büyük olduğu için, bu sigortalımız üst göstergeden 1. derece 5. kademe karşılığı olan 6400 göstergeden emekli olacaktır. Bu durum 31.12.1992'ye kadar emeklilik talep edenlerin hepsi için geçerlidir.

1.1.1993 de işten ayrılıp yaşlılık aylığı talep eden bir sigortalının göstergesi de, yukarıda bahsedilen Ek 34. madde hükmüne göre saptanacaktır. Sigortalımız 9.7.1987 tarihinden itibaren hep tavadan prim ödemiş olsa 8.7.1987-31.12.1992 süresindeki prime esas kazançları şöyle olacaktır:

9.7.1987 - 31.12.1987 süresi kazancı	2.568.648 TL.
1988 yılı kazancı	7.065.720 TL.
1989 yılı kazancı	12.787.380 TL.
1990 yılı kazancı	21.504.060 TL.
1991 yılı kazancı	29.068.920 TL.
1992 yılı kazancı	36.864.180 TL.
Toplam	109.858.908 TL.

$$\text{Yıllık ortalama} = \frac{109.858.908}{5 + \frac{172}{360}} = 20.055.379 \text{ dir.}$$

20.055.379 sayısı, 1993 yılında emekli olacaklar için düzenlenen üst gösterge tesbit tablosundaki 2. derece 6. kademe karşılığı olan 19.901.140 dan büyük, 2. derece 7. kademe karşılığı olan 20.074.134 den küçüktür. 19.901.140 sayısında (20.055.379-19.901.140 =) 154.239 sayısı kadar büyük, 20.074.134 sayısından (20.074.134-20.055.379 =) 18.755 sayısı kadar küçüktür; bu durumda sigortalı yıllık ortalamasının yakın olduğu 2. derece 7. kademenin karşılığından emekli olacaktır. Bu derece ve kademenin Üst Gösterge Tablosundaki karşılığı ise 6000 dir; bu duruma göre 1993 yılında emekli olacak sigortalılar, yasa gerekliliği değişikliği yapılmadığı takdirde, en yüksek 6000 göstergeden emekli olacaklardır.

Bu durum 3395 sayılı Kanun ile 506 sayılı Kanun'a eklenen yukarıda bahsettiğimiz Ek 34. madde ile, 9.7.1987 tarihi itibarıyla 5 yıldan fazla çalışıp emekli olanlarda gösterge sayısının tesbitinde bunların 9.7.1987 den itibaren beş yıldan fazla hizmet süresindeki prime esas kazançlarının yıllık ortalaması alınmasına karşın, üst gösterge tesbit tablosunun düzenlenmesine yeni bir ölçü getirilmeyip, halen uygulanmakta olan son beş takvim yılındaki, gösterge ve üst göstergedeki tavan sayılara göre bulunan yıllık ortamlarla düzenlenmesinden kaynaklanmaktadır.

İlgili maddelerde bu durumu düzeltici bir değişiklik yapılmadığı takdirde, 9.7.1987 den itibaren hep tavadan prim ödeyenlerin göstergeleri, 1.1.1993 tarihinden itibaren sürekli aşağıya düşecektir. Örneğin bu sayı 1994 de emekli olarlarda 5300'e, 1995 de emekli olarlarda 4900'e inecektir.

6400 göstergeye, ancak 9.7.1987 den itibaren hep üst gösterge tavanından prim ödeyenlerden 9.7.1992-31.12.1992 süresinde emekli olanlar ulaşabileceklerdir.

Yukarıda özel sektörden emekli olacaklar için verdiğimiz durum, kamudan emekli olacaklar içinde geçerlidir, ancak onlarda aybaşı, ayın 15'inci günü olarak alındığından, bu durum özel sektöre göre 14 gün sonraya kadar sürecektir.

Tavan kazanç için olan bu durum, Türk-İş dergisinin 1990 Mart sayısında belirttiğimiz gibi, aynı yıllar için diğer kazançlarda da olacaktır yani her kazanç en yüksek göstergesine 9.7.1992-31.12.1992 süresinde ulaşacak, bu taruhten sonra onlarda da düşüş başlayacaktır.

Üst Gösterge Tesbit Tablosu
1.1.1992-31.12.1992 süresinde özel sektörden emekli olacaklar için

Derece	K a d e m e l e r									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	14.668.904	14.791.797	14.914.690	15.037.583	15.160.464	—	—	—	—	—
2	13.439.974	13.562.867	13.685.760	13.808.653	13.931.546	14.054.439	14.177.332	14.300.225	14.423.118	14.546.011
3	12.211.044	12.333.937	12.456.830	12.579.723	12.702.616	12.825.509	12.948.402	13.071.295	13.194.188	13.317.081
4	10.982.114	11.105.007	11.227.900	11.350.793	11.473.686	11.596.579	11.719.472	11.842.365	11.965.258	12.088.151
5	9.753.184	9.876.077	9.998.970	10.121.863	10.244.756	10.367.649	10.490.542	10.613.435	10.736.328	10.859.221
6	8.524.254	8.647.147	8.770.040	8.892.933	9.015.826	9.138.719	9.261.612	9.384.505	9.507.398	9.630.291
7	7.295.324	7.418.217	7.541.110	7.664.003	7.786.896	7.909.789	8.032.682	8.155.575	8.278.468	8.401.361
8	6.066.394	6.189.287	6.312.180	6.435.073	6.557.966	6.680.859	6.803.753	6.926.645	7.049.538	7.172.431
9	4.837.464	4.960.357	5.083.250	5.206.143	5.329.036	5.541.929	5.574.822	5.697.715	5.820.608	5.943.501
10	3.608.534	3.731.427	3.854.320	3.977.213	4.100.106	4.222.999	4.345.892	4.468.785	4.591.678	4.714.571

Üst Gösterge Tesbit Tablosu
1.1.1993-31.12.1993 süresinde özel sektörden emekli olacaklar için

Derece	K a d e m e l e r									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	20.766.110	20.939.104	21.112.098	21.285.092	21.458.052	—	—	—	—	—
2	19.036.170	19.209.164	19.382.158	19.555.152	19.728.146	19.901.140	20.074.134	20.247.128	20.420.122	20.593.116
3	17.306.230	17.479.224	17.652.218	17.825.212	17.998.206	18.171.200	18.344.194	18.517.188	18.690.182	18.863.176
4	15.576.290	15.749.284	15.922.278	16.095.272	16.268.266	16.441.260	16.614.254	16.787.248	16.960.242	17.133.236
5	14.846.350	14.019.344	14.192.338	14.365.332	14.538.326	14.711.320	14.884.314	15.057.308	15.230.302	15.403.296
6	12.116.410	12.289.404	12.462.398	12.635.392	12.808.386	12.981.380	13.154.374	13.327.368	13.500.362	13.673.356
7	10.386.470	10.559.464	10.732.458	10.905.452	11.078.446	11.251.440	11.424.434	11.597.428	11.770.422	11.943.416
8	8.656.530	8.829.524	9.002.518	9.175.512	9.348.506	9.521.500	9.694.494	9.867.488	10.040.482	10.213.476
9	6.926.590	7.099.584	7.272.578	7.445.572	7.618.566	7.791.560	7.964.554	8.137.548	8.310.542	8.483.536
10	5.196.650	5.369.644	5.542.638	5.715.632	5.888.626	6.016.620	6.234.614	6.407.608	6.580.602	6.753.596

İŞGÖREN

Prof. Dr. İnal Cem AŞKUN

(Anadolu Üniversitesi
Rektörlük Danışmanı)

Türkiye’de uygulamada yaygın olarak kullanılan “**personel**” sözcüğü karşısında geliştirilen İŞGÖREN, bilim alanında üzerine dikkatleri her geçen gün biraz daha çeken, önemli kavramlar arasına girmiş bulunmaktadır.

Bir endüstri işletmesinde pazarlama, üretim, finans gibi türsel işlevler arasında yer alan işgören; işletmecilik okullarının çoğunluğunda “**Personel Yönetimi**” adıyla ders programlarına girmiş bulunmaktadır. Ancak ne var ki, İŞGÖREN YÖNETİMİ diye de adlandırabileceğimiz bu derste, genellikle işletmelerin işgören işlevi üzerinde durulmakta, başka deyişle işgörenin işletmeye girişinden çıkışına kadarki evreler ele alınmaktadır. Oysa, işgören yönetimi dersi, aslında işgören işlevine yönetsel bir bakış açısının getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Söz konusu bakış açısına uygun bir işgören yönetimi ders kapsamında ise, başka işgören işlevinde planlama, örgütleme, yürütme, uyumlaştırma (koordinasyon, düzenleme, eşgüdüm), denetleme, yetiştirme, kararalma, işgören politikası vb. konulara yer vermek gerekmektedir. Bunun için işletmecilik okullarının ders programlarında İŞGÖREN dersini İŞGÖREN İŞLEVİ ve İŞGÖREN YÖNETİMİ olmak üzere iki bölüme ayırma zorunluluğu çıkmaktadır. Eğer okul dönem sistemine göre öğretim yapıyorsa ve İŞGÖREN-I, İŞGÖREN-II, yada İŞGÖREN YÖNETİMİ-I, İŞGÖREN YÖNETİMİ-II adlarıyla iki ders konacak; yıl sistemine göre çalışıyorsa (Eskişehir Anadolu Üniversitesi’ne bağlı Afyon İktisadi ve İdari Bilimler Fak.) İŞGÖREN YÖNETİMİ veya sadece İŞGÖREN adını taşıyan tek dersin birinci yarıyılında işgören işlevi, ikinci yarıyılında işgören yönetimi konuları yer alacaktır. Özetlemek gerekirse, bugün artık yüksek öğretim ders programlarında İŞGÖREN derslerinin kapsamını en azından İŞLEVSEL ve YÖNETSEL YAKLAŞIMLARA göre iki ana bölümde düzenlemek zorunluğu çıkmaktadır.

İŞLETMELERDE İŞGÖREN İŞLEVİ..

İŞLETMELERDE İŞGÖREN İŞLEVİ’ni ele alan bu çalışmamız bir yandan işgören alanına işlevsel yapıt (ders kitabı değil) niteliğini taşıma savıyla öğrencilerin ve başka ilgililerin yararına sunulmaktadır. Yapıt sadece bilgi aktarmaya dönük öğretim amacına göre hazırlanmadığından yalın bir ders kitabı değildir. Öğretimin yanında eğitim amaçlarına uygun bir kapsamlı ele alınmıştır. Öte yandan tüm bölümlerinde olmasa bile, verebildiklerinde bilgileri kısa “**ansiklopedik**” biçimde değil, tüm ayrıntılarıyla, bütün-

leşik tavırda öğrencilerin ve ilgilenenlerin önüne getirmektedir.

Yapıtın kapsamlı bilgi aktarmaya dönük öğretim amacı; araştırma, düşünme, deneyim kazanma, yaratma öğelerini içeren eğitim amacıyla tamamlanmıştır. Kuşkusuz yapıtın üstünlüğü ya da yetkinliği içeriği açısından değil, amaçları ve bunlara uygun biçimi yönünden ileri sürülebilir. Çünkü bu tür yapıtlar, ancak peşpeşe yapılan ve yazarlarının noksanlarını her geçen yıl biraz daha tamamlamadaki titizlikleriyle gerçekleştirilecek yeni basımlarıyla, sürekli gelişme yoluna girecektir. Kuşkusuz söz konusu noksanlıkları bir yandan kapsamlı bilgi aktarmayla tamamlama, öte yandan öğrencilerin ve ilgilenenlerin tepkileri ile eleştirilerini değerlendirip, eğitsel içeriğini yeniden düzenleme uzun bir zamanı alacaktır.

ÖĞRENCİ KİŞİLİĞİNİ GELİŞTİRME VE YÖNTEM..

Kendine özgü öğretim ve eğitim amaçlarıyla, yapıtın çizdiği öğrenci modeli bilen, araştıran, düşünen, yaratan özelliklere dayanmaktadır. Bu model içinde geçerli deyişle “**hocasının dediğini ve yazdığını ezberleyip**” dersin sınavlarında “**bunları hocasına geri vererek, belleğini boşaltan**” öğrenci türünün yeri yoktur. Yapıt; sınıf dışında vaktinin çoğunu kütüphanede, grup çalışmalarında, kurum ilişkilerinde ve yazı masasında geçirecek; sınıf içinde ise sunan, tartışan, eleştiren, öğretim üyesinin kılavuzluğundan yararlanan çabalarda bulunacak öğrenci kişiliğini vurgulamaktadır. Bilgiye, olaylara, sorunlara, kurumlara dönük böyle bir kişiliğin kazanacağı en büyük boyut toplumsallıktır. Öğretim ve eğitim kurumlarındaki yaşamını tamamlamasına karşın, yine de kişiliği toplumsallaşmamış bireyler toplumun sırtında asalak olmaktan kendilerini zor kurtaracaklardır. Okullarda bu kişilik erkini (potansiyelini) kazanamamış bireylerin, sonradan olağan yaşam savaşını içinde bunun bilincine varıp, kişiliğini topluma ulaştıracak yeni yollar bulması, ancak olağanüstü koşullara bağlı kalacaktır. İşte eğitsel yapıt kimliğiyle kendini tanıtan bu çalışmamız, en azından öğrencileri ve diğer ilgilenenleri böyle bir kişilik çıkmazına sokmayıp, onlara bazı gelişme yolları açma savını vurgulamaktadır.

Nisan'91 Gıda Harcaması..

- Nisan'91 de aylık gıda harcaması Bir bir önceki aya göre yüzde 2,5 oranında artarak 720.126 liraya yükseldi. Bir ayda mutfaka gelen ek yük; 17.655.—Lira.

- Gıda harcamasındaki artış uygun mevsim koşullarına rağmen devam ediyor. Bu alandaki son oniki aylık artış yüzde 70 düzeyinde.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından Ankara'da çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptığı yerler dikkate alınarak yapılan piyasa belirlemeleri, yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlayacak asgari gıda harcama tutarındaki artışın sürdüğünü göstermektedir.

Görece uygun mevsim koşullarına rağmen geçtiğimiz aya göre gıda harcama tutarında görülen yüzde 2,5 oranındaki artış, sürdürülen enflasyonist ekonomik politikanın kanıksanan bir sonucu olmaktadır. Nitekim çalışmaya baz oluşturan gıda madde-leri arasında bir önceki aya göre Et Margarin, Zeytinyağı, Ayçiçekyağı, Kuru Fasulye, fiyatlarında artış meydana gelirken, mevsim koşulları nedeniyle meyve ve sebze fiyatlarında tarla ürünlerinin piyasaya sunumunun başlanmasına rağmen beklenen gerilemenin gerçekleşmediği gözlenmektedir.

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... insanların sağlıklı yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Nisan'91 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin yapılan araştırmayı sunuyoruz.

Aşağıdaki tabloda da yer aldığı üzere farklı yaş grubuna sahip dört kişilik bir ailenin ihtiyaç duyduğu kalori miktarını sağlayan gıdalar için yapılması gereken asgari gıda harcaması oniki ayda yüzde 69,2 oranında artış göstermiştir. Başka bir deyişle Nisan'90 a göre bu yıl Nisan ayında gıda harcaması için 294.502 lira daha fazla para ayırmak gerekmektedir. Nisan'91 de aylık gıda harcamasına bir önceki aya göre yüzde 2,5 oranında artması aile bütçesine getirdiği ek harcama ile anlam kazanmaktadır. Bu bakımdan sözkonusu artışa karşılık gelen ek yükün 17.655 lira olması parasal

artışın çalışanların bütçesi bakımından ne kadar önemli olduğunun göstergesi olmaktadır. Nitekim Aralık'90 dan bugüne kadar ki dört ay içinde aylık gıda harcamasındaki artış yüzde 13,8 olurken, işçinin bütçesine getirdiği ek yük 87.462.-lira olmaktadır.

Dört kişilik bir ailenin her ay yapması zorunlu olan sözkonusu gıda harcaması tutarı, bir bakıma çalışan kesimin karşı karşıya kaldığı olumsuzluğu ortaya koymaktadır. Çalışanların eline geçen aylık gelir düzeyi ile, her ay asgari düzeyde de olsa yapılması gereken harcama tutarı arasındaki farklılığın giderilmesi doğrultusundaki çabalar farklı amaçlarla değerlendirilemez. İnsanlık onuruyla bağdaşacak ücret geliri sağlanması çalışanlar için bir hak olmak yanı sıra bu hakkın elde edilmesi ortamını yaratacak ekonomik sosyal ve yasal düzenlemeler de devletin başta gelen görevi olmak durumundadır.

NİSAN'91 GIDA HARCAMASI (TL/AY)

	Nisan'90	Aralık'90	Mart'91	Nisan'91
– Yetişkin İşçi	141.431.—	211.398.—	234.993.—	242.385.—
– Yetişkin Kadın	91.189.—	132.165.—	153.054.—	155.760.—
– 15-19 yaş grubu çocuk	115.827.—	167.640.—	191.796.—	196.284.—
– 4-6 yaş grubu çocuk	77.177.—	108.867.—	128.628.—	125.697.—
TOPLAM	425.624.—	632.664.—	702.471.—	720.126.—

1 Mayıs 1991

Tarım-İş
Genel Maden-İş
T. Maden-İş
Petrol-İş
Tek Gıda-İş
Şeker-İş
Teksit
Deri-İş
Ağaç-İş
Selüloz-İş
Basın-İş
Basisen
Bass
Çimse-İş
Kristal-İş
Türk-Metal
Dok Gemi-İş
T. Yol-İş
Tes-İş
Tez Koop-İş
Koop-İş
Tunntis
Demiryol-İş
Denizciler
Hava-İş
Likat-İş
Haber-İş
Sağlık-İş
Toleyis
T. Harb-İş
TGS
T. Belediye-İş
Türksen

İŞÇİ ARKADAŞ!

Bugün 1 Mayıs...

Bugün dünyanın pek çok ülkesinde milyonlarca işçi, emeğin birlik, dayanışma ve mücadele kılıcının yakıldığı günün bir yıldönümünü daha kıvançla ve mutlulukla paylaşmaktadır.

Emeğe saygı göstermeyen, işçi hak ve özgürlüklerini içlerine sindiremeyen, alınterini sömürerek tatlı kârlarına kâr katan işveren ve yönetimlere bir kez daha uyarıda bulunulduğu günlerdir 1 Mayıs'lar.

Bugün; Dünyanın hangi yöresinde, hangi dinden, hangi ırktan ve hangi renkten olursa olsun, cinsiyet ayrımı gözetmeden hepimizin sevgide, saygıda, tasada ve kıvançta bütünleştiğimizi gösterdiğimiz gündür.

İŞÇİ ARKADAŞ!

Ülkemizde yaşanan ekonomik, siyasal ve sosyal olumsuzluklar karşısında, güçleri ne olursa olsun, insanca yaşama isteklerimizi tehditle karşılayan, devleti soyanlara, teşvik kredisi adı altında milyarları götürünlere arka çıkıp, işçinin toplu sözleşmelerle alacağı üç-beş lirayı 12 Eylül öncesine dönme sebebi olarak gösterenlere sesimizi bir kez daha bugün duyuracağız.

İşçi hak ve özgürlüklerini tanımamakla ısrarlı, fakir fukarayı sevmeliklerini açıkça söylemekten çekinmeyenlerin Devlet yönetiminde söz sahibi oldukları ülkelerde, işçilerin demokratik yollardan gereken karşılığı verecekleri günlerin geleceği unutulmamalıdır.

Elbette bizi sevmeyeceklerdir. Çünkü; bu vurgun düzeninde oyunu bozan, Devlet olanaklarının çar-çur edilmesine tepki gösteren en dinamik güç bizleriz.

İŞÇİ ARKADAŞ!

Her zaman ifade ettik.

İşçiler olarak:

İnsanlık onuruna yakışacak geçim şartlarını elde etmek için EKMEK istiyoruz.

İnsanlık için BARIŞ dolu mutlu bir gelecek istiyoruz.

Çalışanların sendikalaşmasını, işçi-memur ayırımını sona erdirecek çağdaş anlamda sendikalaşma ÖZGÜRLÜK istiyoruz.

Sadece gelişme değil, sosyal adaletin de koşullarının yaratıldığı, insan mutluluğuna yönelik ekonomik ve toplumsal politikaların üretildiği bir ülke ve dünya istiyoruz.

Bu isteklerimizin gerçekleşmesi için her türlü hizmet ve ürünün asıl sahibi olan işçilerin birlik ve dayanışma içinde hak ve menfaatlerinin mücadelesini verecekleri tabiidir.

İŞÇİ ARKADAŞ!

Alınterinin ulusal değil, evrensel kutsallığı vardır.

Bunun içindir ki; sağ ve sol diktatörlükler tarafından horlanan, ezilen tüm işçiler de bizim kardeşlerimizdir.

Onlara bu haksızlıkları ve insanlık dışı muameleleri reva görenleri, dünya kamuoyu önünde lanetliyor ve şiddetle kınıyoruz.

İŞÇİ ARKADAŞ!

Hangi inanç ve düşünceye sahip olursak olalım, en büyük gururumuzun ortak tanımının işçilik olduğu bilinciyle yarınlara ulaşacağız.

Gücümüz, her türlü haksızlığı, her türlü adaletsizliği yeryüzünden silebilecek dinamizmle sahiptir.

1 Mayıs tüm dünya işçilerine kutlu olsun.

Nice 1 Mayıs'lara birlikte ve beraberlik içinde ulaşılması dileği ve saygılarımızla.

TÜRK-İŞ
YÖNETİM ve BAŞKANLAR KURULU